

# Θρακο magazine

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ 1ου ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΩΝ

ΣΧΟΛ.ΧΡΟΝΟΣ 1ος – ΤΕΥΧΟΣ 1 – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014



## Συνέντευξη στη δημοσιογράφο κα Μάγδα Τσέγκου

Την Τρίτη 25 Νοεμβρίου είχαμε την ευκαιρία να συνομιλήσουμε με τη δημοσιογράφο κα Μάγδα Τσέγκου, η οποία δέχθηκε με χαρά την πρόσκλησή μας, επισκέφθηκε το σχολείο μας και πέρασε δύο δημιουργικές ώρες με τους μαθητές των δύο τμημάτων της ΣΤ' τάξης.  
συνέχεια στη σελίδα 2

## ΣΧΟΛΙΚΑ ΝΕΑ

28<sup>η</sup> Οκτωβρίου Παρελάσαμε στην πλατεία Θρακομακεδόνων και τα δύο τμήματα της Δ' τάξης παρουσίασαν την εορταστική παράσταση.

19 Νοέμβρη Καθαρισμός του προαύλιου χώρου και των παρτεριών του σχολείου.

17<sup>η</sup> Νοέμβρη Τα δύο τμήματα της Ε' τάξης ετοίμασαν θεατρική παράσταση για τη γιορτή του Πολυτεχνείου.

7 Δεκέμβρη Διασκεδάσαμε τρώγοντας σουβλάκια και παρακολουθώντας την θεατρική παράσταση «Αισώπου Κόμικς» στη γιορτή που ετοίμασε ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του σχολείου μας.

9 Δεκέμβρη Παραλαβή δεντρίλιων από το Τμήμα Αναδάσωσης Αν. Αττικής

15 Δεκέμβρη Ημέρα δενδροφύτευσης από τις τάξεις Γ1, Δ1 και ΣΤ1, τους δασκάλους τους και το γυμναστή του σχολείου.

18 Δεκέμβρη Τραγουδίσαμε τα κάλαντα στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus

22 Δεκέμβρη Τα τμήματα της Α' και Β' τάξης μας έβαλαν σε εορταστική διάθεση με τη Χριστουγεννιάτικη γιορτή τους.

## Αρχισυντάκτες τεύχους

Εύα Καραχάλιου, Λευκοθέα Τσάτση

## Επιμέλεια εργασιών –

Μορφοποίηση εφημερίδας

Εκπαιδευτικός ΠΕ05 Ε. Μανουσάκη

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

### Έρευνα

#### Παιδιά - Γονείς

σελ 4

### Ο αγαπημένος μας

#### καλλιτέχνης

#### Αριάνα Γκράντε

σελ 6

### Αφιέρωμα

#### Μόδα

σελ 7

### Επίσκεψη στο Παρίσι

σελ 9

### Μεγάλοι ζωγράφοι της

#### Αναγέννησης

σελ 18

### Ώρα για μικρές

#### δημιουργίες

#### Κατασκευή

#### χριστουγεννιάτικου μόμεριε

σελ 34

### Αθλητισμός

#### Χειμερινά Σπορ

σελ 36

### Ας παίξουμε

#### Ανέκδοτα - Σταυρόλεξα

σελ 38

### Έξοδος

#### 10 δραστηριότητες για τις μέρες

#### των Χριστουγέννων

σελ 40

## Ωρα για συνέντευξη...

### Συνέντευξη στη δημοσιογράφο και Μάγδα Τσέγκου

Ρεπόρτερ Σοφία Γκούσκου και Χριστίνα Κωνσταντινίου, ΣΤ1'

Από την πρώτη στιγμή που μπήκε στην τάξη μας μάγεψε με το χαμόγελό της, με τη ζεστασιά της και με την αγάπη της για τα παιδιά. Μας συνεπήρε με τις γνώσεις που ήθελε να μας μεταδώσει σχετικά με τη δημοσιογραφία και ήταν από τις λίγες φορές που χτύπησε το κουδούνι για διάλειμμα δύο φορές, κι όμως κανένας μαθητής δεν κουνήθηκε από τη θέση του για να φύγει από την τάξη.

Θα θέλαμε να την ευχαριστήσουμε για το χρόνο που μας διέθεσε και να δηλώσουμε ότι «μας έμαθε πράγματα που θα θυμόμαστε για πάντα».



#### Πού μεγαλώσατε;

Μεγάλωσα στην Πρέβεζα, σε ένα χωριό 1000 κατοίκων, το Ριζοβούνι.

#### Όταν ήσασταν μικρή τι επάγγελμα σκεφτόσασταν να ακολουθήσετε;

Ήθελα να γίνω νηπιαγωγός

#### Τι σπουδές κάνατε;

Σπούδασα νηπιαγωγός, στη συνέχεια όμως θέλησα να κάνω κάτι διαφορετικό και σπούδασα δημοσιογραφία.

#### Πώς ξεκινήσατε να εργάζεστε ως δημοσιογράφος;

Πριν 17 χρόνια όταν ήμουν στη σχολή δημοσιογραφίας παρακολούθησα την εκπομπή του Μάκη Τριανταφυλλόπουλου. Εκεί ζήτησαν από κάποιους από εμάς τους φοιτητές να κάνουμε πρακτική. Έτσι μνηθήκα στο χώρο της δημοσιογραφίας. Επόμενο βήμα μου, αφού τελείωσα τη σχολή ήταν στην ΕΤ1, στην εκπομπή «Όσο υπάρχουν άνθρωποι». Η εκπομπή παρουσίαζε απλούς ανθρώπους που έχουν

προσφέρει στο συνάνθρωπο, ήρωες της καθημερινότητας. Έτσι θέλω κι εγώ να παρουσιάζω ανθρώπους που αποτελούν πρότυπο.



#### Ποιο είναι το κομμάτι της δουλειάς σας που σας ευχαριστεί περισσότερο και ποιο λιγότερο;

Περισσότερο με ευχαριστεί το κομμάτι της προσφοράς. Μέσα από τη δουλειά προσπαθούμε να βοηθάμε το συνάνθρωπο. Για παράδειγμα την προηγούμενη εβδομάδα επικοινωνήσαμε μαζί μας στο πρωινό μια μαμά από τα Γιάννενα κατάκοιτη με πρόβλημα στον εγκέφαλο και μας είπε ότι χρειάζεται ένα ηλεκτρικό καροτσάκι γιατί δεν έχει τη δυνατότητα να βγαίνει από το σπίτι και θα ήθελε να πάει στο σχολείο του παιδιού της για να παρακολουθήσει τη σχολική γιορτή. Ζητήσαμε μέσω της εκπομπής όποιος τηλεθεατής μπορεί να βοηθήσει και τελικά βρέθηκε μία εταιρεία η οποία της πρόσφερε το καροτσάκι.

Το δυσκολότερο κομμάτι της δουλειάς μου είναι οι πολλές ώρες εργασίας και το ξύπνημα στις 4 το πρωί.

#### Ποια προσόντα πρέπει να έχει ένας καλός δημοσιογράφος;

Κατά τη γνώμη μου πρώτα απ'όλα πρέπει να είναι καλός άνθρωπος. Να έχει γνώσεις, να διαβάζει πολύ, να είναι ευγενικός, ευπρεπής τόσο σε εμφάνιση όσο και σε τρόπους, να έχει σπουδάσει το επάγγελμα, να είναι αντικειμενικός, να μη λέει ψέματα, να έχει επιμονή και υπομονή, να έχει στόχο την ανάδειξη της αλήθειας στο ρεπορτάζ που κάνει.

**Πόσες ώρες εργάζεστε τη μέρα;**

Εργάζομαι 8 με 12 ώρες.

**Πώς επιλέγει κανείς τι είναι ειδήση;**

Ανάλογα με τη σημασία και το ενδιαφέρον που παρουσιάζει για την πλειοψηφία των ανθρώπων. Τα πολιτικά και οικονομικά θέματα αφορούν την πορεία του κράτους, οπότε επηρεάζουν όλους τους πολίτες και γ'αυτό μπαίνουν πρώτα. Φτιάχνουμε μία πυραμίδα ειδήσεων. Η πιο σημαντική ειδήση μπαίνει στην κορυφή της πυραμίδας. Πρώτες λοιπόν είναι οι πολιτικο-οικονομικές ειδήσεις, έπειτα οι κοινωνικές, ύστερα τα διεθνή θέματα, τέλος ο καιρός και τα αθλητικά.

**Πώς βρίσκετε μία ειδήση; Ποιες είναι οι πηγές ενός δημοσιογράφου;**

Οι πηγές είναι οι εφημερίδες, η τηλεόραση, το διαδίκτυο, ο κόσμος, οι πολίτες, οι καταγγελίες, κυρίως οι άνθρωποι γύρω μας.

**Έχει διαφορές να εργάζεσαι ως δημοσιογράφος στην τηλεόραση, στο ραδιόφωνο ή σε εφημερίδα;**

Πάρα πολλές. Στην τηλεόραση εμφανίζεσαι. Στο ραδιόφωνο μόνο σε ακούνε. Στην εφημερίδα σε διαβάζουν. Στην τηλεόραση γίνεσαι πιο γνωστός. Δεν πρέπει όμως να κρίνουμε τους ανθρώπους ανάλογα με το πόσο διάσημοι είναι, αλλά ανάλογα με το τι έχουν κάνει στη ζωή τους. Το μυαλό μας, οι γνώσεις μας, η προσπάθεια που καταβάλουμε, η καρδιά μας είναι που μας κάνει ξεχωριστούς.

**Πώς αποφασίσατε να δημιουργήσετε blog στο Internet;**

Είχα την ανάγκη να ακολουθήσω την εποχή μου. Ξέρετε ότι μπορείτε και εσείς να δημιουργήσετε blog;



*Η κα Μάγδα Τσέγκου με τις εκπαιδευτικούς Ευαγγελία Μανουσάκη και Μαριζώζα Σκορδάκη*

**Ποιος είναι ο πιο διάσημος άνθρωπος που του πήρατε συνέντευξη;**

Έχω πάρει συνέντευξη από τραγουδιστές, ηθοποιούς, πολιτικούς, πρωθυπουργούς. Η πιο ωραία συνέντευξη όμως που θα θυμάμαι για πάντα γιατί με έμαθε πολλά είναι από ένα παιδί που είχε ένα ατύχημα, το Γιάννη Σεβδικαλή. Ο Γιάννης στα 22 χρόνια του, λίγο μετά το λύκειο, ενώ έκανε βόλτα με το ποδήλατό του υπήρξε για μία στιγμή απρόσεκτος και παρασύρθηκε από το τρένο με αποτέλεσμα να του κοπούν τα πόδια από το γόνατο και κάτω. Όμως δεν τον έχω ποτέ να έχει παράπονο, να γκρινιάζει γ'αυτό που του συνέβη, είναι πάντα με το χαμόγελο και χαίρεται τη ζωή. Σημασία έχει ο άνθρωπος που μας δίνει συνέντευξη να μας μάθει κάτι που θα το θυμόμαστε για πάντα.

**Έρευνα...****ΠΑΙΔΙΑ-ΓΟΝΕΙΣ****Πόσο ίδιοι και πόσο διαφορετικοί είμαστε;**

Υπεύθυνοι ύλης ερωτηματολογίων Μαριάνθη Κοκκίνου  
και Δανάη Λαζαρίδη, ΣΤ1



Οι μαθητές του ΣΤ1 πραγματοποιήσαμε μία έρευνα σχετικά με τις αντιλήψεις των παιδιών της ηλικίας μας και αυτές των γονιών μας. Μοιράσαμε ερωτηματολόγια στις Δ' Ε' και ΣΤ' τάξεις του σχολείου μας και από τις απαντήσεις που συγκεντρώσαμε έχουμε να σας παρουσιάσουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα.

**Αγαπημένα μας παιχνίδια**

Τα αγαπημένα παιχνίδια των παιδιών ανήκουν σε δύο κατηγορίες:

Από τη μία το 50% των μαθητών προτιμούν τα αθλητικά, κινητικά παιχνίδια, με πρώτο στις προτιμήσεις το ποδόσφαιρο, έπειτα το μπάσκετ και ακόλουθα το κυνηγητό, το κρυφτό, το ποδήλατο, το βόλεϊ, το πατητό, η αναρρίχηση, η αμπαρίζα, τα μήλα και το σκοινάκι.

Από την άλλη το υπόλοιπο 50% προτιμούν να παίζουν επιτραπέζια παιχνίδια, κυρίως Monopoly, κι έπειτα Uno ή παιχνίδια στον υπολογιστή, σε ipad, σε Xbox με αγαπημένο παιχνίδι αυτού του είδους το "Rabbids Invasion".

**Και οι γονείς μας τι έπαιζαν μικροί;  
Ποια είναι η καλύτερη ανάμνηση από  
τα παιδικά τους χρόνια;**

Οι καλύτερες αναμνήσεις που έχουν οι γονείς μας από τα παιδικά τους χρόνια είναι κατά πλειοψηφία οι καλοκαιρινές διακοπές με τους γονείς τους στη θάλασσα ή στο χωριό με τον παππού και τη γιαγιά. Ένα σημαντικό ποσοστό δηλώνει επίσης ως καλύτερη ανάμνηση τα παιχνίδια με τους φίλους και τα αδέρφια του στη γειτονιά, στο

δρόμο, στην αλάνα. Το σχολείο και οι σχολικές εκδρομές ακολουθούν ως τρίτη προτίμηση, ισάξια με την απόκτηση του πρώτου ποδηλάτου. Στις επόμενες θέσεις των προτιμήσεων ακολουθούν οι γιορτές των Χριστουγέννων με αναμνήσεις γύρω από το τζάκι ή στρωματοσάδα κάτω από το χριστουγεννιάτικο δέντρο, η κατασκήνωση και τα παιχνίδια με το κατοικίδιο ζώο τους.

**Καθημερινότητα**

**Τι μας ευχαριστεί περισσότερο στη  
μέρα μας;**

Παιδιά και γονείς επιλέγουμε ξεκούραση και χαλαρωτικές στιγμές με αγαπημένα πρόσωπα.

Ποσοστό 45% των μαθητών χαίρονται περισσότερο όταν σχολούν από το σχολείο, όταν τελειώνουν τα μαθήματά τους, το απόγευμα ή το βράδυ όταν ξεκουράζονται. Το 21% των μαθητών απαντούν ότι η αγαπημένη στιγμή της ημέρας τους είναι όταν παίζουν με τα αδέρφια, τους φίλους ή τις φίλες τους. Το 15% των μαθητών ευχαριστείται όταν ασχολείται με το αγαπημένο του άθλημα, όπως στίβο, ποδόσφαιρο, μπάσκετ, hip hop ή όταν διαβάζει ένα βιβλίο που κρίνει ενδιαφέρον.

Οι υπόλοιποι μαθητές ψηφίζουν ως καλύτερη στιγμή της ημέρας τους όταν βρίσκονται με την οικογένειά τους, όταν έχουν διακοπές ή διάλειμμα στο σχολείο.

Το 80% των γονιών μας ευχαριστούνται ιδιαίτερα όταν επιστρέφουν στο σπίτι από τη δουλειά τους, τελειώνουν τις υποχρεώσεις της ημέρας και τα διαβάσματά μας και χαλαρώνουν παρέα με την υπόλοιπη οικογένεια πριν από τον ύπνο. Ορισμένοι μάλιστα από αυτούς προσδιορίζουν ως καλύτερη στιγμή της οικογενειακής χαλάρωσης τις αγκαλιές με τα παιδιά τους, όταν βλέπουν τα παιδιά τους να γελούν ή ακόμα όταν δέχονται μασάζ από το παιδί τους. Για το υπόλοιπο ποσοστό καλύτερη στιγμή της ημέρας είναι ο ύπνος, ο πρωινός καφές, η γυμναστική με δυνατή μουσική, η πρωινή ηρεμία του σπιτιού όταν λείπουν όλοι, η εκκίνηση του υπολογιστή στο γραφείο.

#### **Παιδικές φιλίες**

##### **Αραγε κρατάνε για πάντα;**

Ποσοστό 90% των παιδιών πιστεύει ότι θα διατηρήσει τους παιδικούς του φίλους για πάντα και ευτυχώς, όπως αποδεικνύουν οι γονείς μας με τις απαντήσεις τους, αυτή η πεποίθηση έχει 72% πιθανότητα να βγει αληθινή, αφού αυτό είναι το ποσοστό των γονιών που όντως έχει κρατήσει τις παιδικές φιλίες του.

#### **Επιλογή επαγγέλματος**

##### **Οι γονείς μας έχουν τα ίδια όνειρα με μας για εμάς;**

##### **Είναι εύκολο να κάνουμε πράξη το όνειρό μας;**

Μετά τον έλεγχο των απαντήσεών μας, πλειοψηφούν κατά 34% οι μαθητές που επιθυμούν να ακολουθήσουν σπουδές ιατρικής, παιδιατρικής, οδοντιατρικής, φαρμακευτικής ή κτηνιατρικής. 22% των μαθητών επιλέγει ως επάγγελμα τη διδασκαλία και άλλο 22% των μαθητών προτιμά να ασχοληθεί επαγγελματικά με τον αθλητισμό.

Οι γονείς, τι απαντούν;

72% των γονιών δεν προτείνει συγκεκριμένο επάγγελμα για το παιδί του. Δηλώνει ότι θα σεβαστεί και θα βοηθήσει το παιδί του να επιλέξει όποιο επάγγελμα του αρέσει, του ταιριάζει, τον ικανοποιεί οικονομικά και συναισθηματικά για να το εξασκεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, για να πετύχει στη ζωή του και να είναι δημιουργικός, αποδοτικός και χαρούμενος. 18% των ερωτηθέντων επιλέγουν ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα για το παιδί τους.

Και τώρα τα ευχάριστα:

44% των γονιών μας τελικά κατάφεραν να εξασκούν σήμερα το επάγγελμα που ονειρεύονταν μικροί, γι'αυτό μη χάνετε τις ελπίδες σας, προσπαθείτε με επιμονή και υπομονή να πετύχετε τους στόχους σας.

Ο αγαπημένος μας καλλιτέχνης...

# Αριάνα Γκράντε

Συντάκτες Μαρία Καμπά και Λευκοθέα Τσάτση, ΣΤ1



Η Αριάνα Γκράντε-Μπουτέρα γεννήθηκε στις 26 Ιουνίου 1993 στην Φλόριντα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, είναι ιταλικής καταγωγής, ενώ, όπως αποκάλυψε πρόσφατα η ίδια στο Twitter της, έχει ελληνικές ρίζες από τους παππούδες της! Είναι ηθοποιός και τραγουδίστρια. Έκανε το ντεμπούτο της το 2008 μέσω της εμφάνισής

της στο Θέατρο Μπρόντγουεϊ όπου έπαιξε τον ρόλο της Σάρλοτ στο Μιούζικαλ «13». Μέσω της τηλεόρασης έγινε γνωστή από την τηλεοπτική σειρά Victorious (η οποία παίζεται στο κανάλι Nickelodeon) όπου η νεαρή ηθοποιός υποδύεται την Κατ Βαλεντίν, έναν ρόλο που επαναλαμβάνει στην σειρά «Σαμ και Κατ». Όταν το τραγούδι της The Way έγινε γνωστό στις ΗΠΑ η Αριάνα, που πολλοί αποκαλούν «θηλυκό Τζάστιν Μπίμπερ», τράβηξε την προσοχή του κοινού και κυρίως της νεολαίας.

Ο πρώτος της προσωπικός δίσκος, με τίτλο «Yours Truly», κατάφερε γρήγορα να σκαφαλώσει στην κορυφή των itunes charts σε 32 χώρες ταυτόχρονα, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, ενώ η Αριάνα έχει κυκλοφορήσει και χριστουγεννιάτικο άλμπουμ, με τίτλο «Christmas Kisses».

Χορτοφάγος, με ιδιαίτερη αδυναμία στα σκυλιά, η Αριάνα ασχολείται ενεργά με φιλανθρωπίες σχετικές με τα παιδιά, ενώ η πορεία της δείχνει πως ήρθε για να μείνει!

## Αφιέρωμα...

### Ρεπορτάζ μόδας

Υπεύθυνοι ύλης μόδας Σοφία Γκούσκου,  
Εύα Καραχάλιου και Χριστίνα Κωνσταντίνου, ΣΤ1

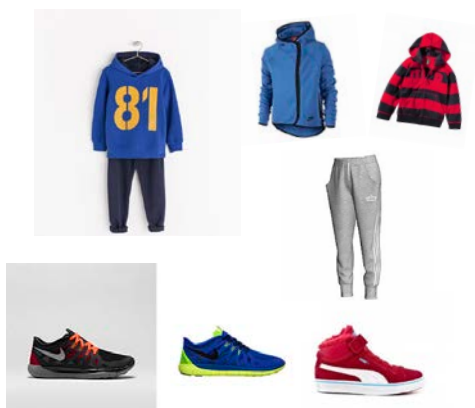
Η εμφάνισή μας και ο τρόπος που ντυνόμαστε δίνουν πολλές πληροφορίες για την ψυχολογία μας και τον τρόπο σκέψης μας. Η μόδα αποτελεί έναν τρόπο για την ένταξή μας σε κάποια ομάδα ή άλλες φορές χρησιμοποιείται με σκοπό να διαφέρουμε και να τραβήξουμε το ενδιαφέρον. Δείτε ποιο στυλ μας αρέσει και ποιο όχι. Εσείς συμφωνείτε μαζί μας;

#### Καθημερινά ρούχα για το σχολείο



Αγόρια: φόρμες, φούτερ και αθλητικά παπούτσια

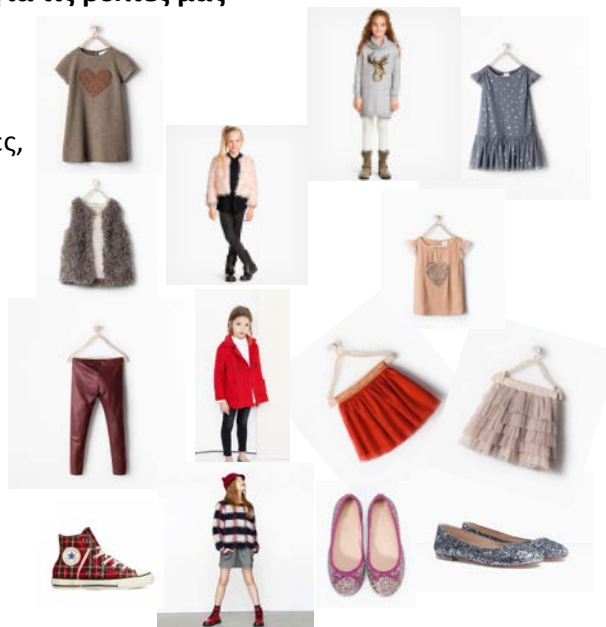
Κορίτσια: κολάν ή φόρμες με λεπτές μπλούζες, μπότες ή αθλητικά παπούτσια





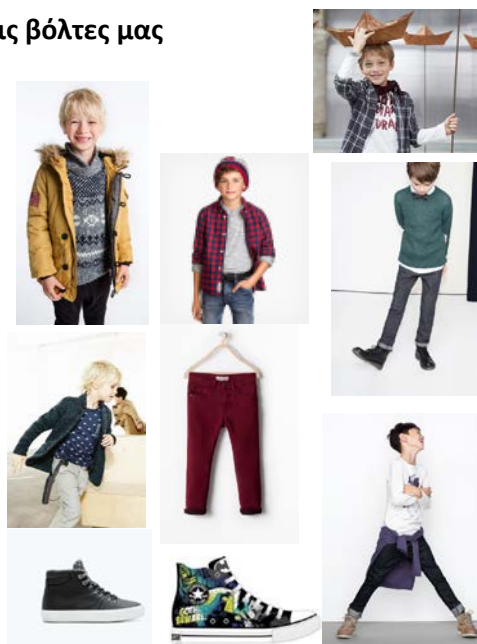
### Ρούχα για τις βόλτες μας

- Κορίτσια: φούστες ή τζιν παντελόνια με λεπτές μπλούζες, μπλουζοφορέματα με κολάν, μπαλαρίνες και all star



### Ρούχα για τις βόλτες μας

- Αγόρια: τζιν ή υφασμάτινα πεντάσεπα παντελόνια, λεπτά πουλόβερ ή μπλούζες και αθλητικά μπουτάκια ή all star



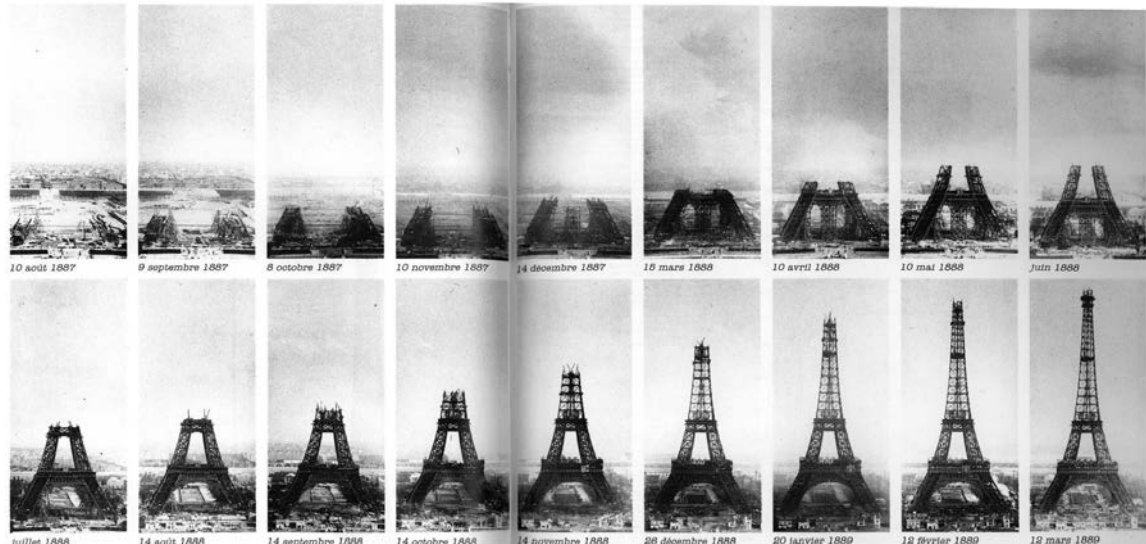


## Τουρισμός

# Επίσκεψη στο Παρίσι..

## Ο πύργος του Άιφελ – La Tour Eiffel

Συντάκτες Μαρία Καμπά, Εβελίνα Στεριώτη,  
Λευκοθέα και Σέφια Τσάτση, Τμήμα Γαλλικών ΣΤ'



Στιγμιότυπα από την κατασκευή του πύργου, μεταξύ των ετών 1887 και 1889

Κατασκευάστηκε το 1889 από τον μηχανικό Γουστάβο Άιφελ και σήμερα αποτελεί ένα από τα γνωστότερα κτίρια στον κόσμο. Με ύψος 325 μέτρα (300 χωρίς την κεραία) ήταν το πιο ψηλό κτίριο στον κόσμο μέχρι που το ξεπέρασε το Εμπάιρ Στέιτ της Νέας Υόρκης το 1931. Έχει βάρος 10.100 τόνους και η κατασκευή του είναι τόσο σταθερή ώστε παρεκκλίνει μόλις έως 7,5 εκατοστά με σφοδρό άνεμο.

Έχει τρία επισκέψιμα επίπεδα, καθένα προσβάσιμο με σκάλες ή με ανελκυστήρα. Για την άνοδο μέχρι το πρώτο επίπεδο χρειάζονται 300 βήματα (το ίδιο και για το δεύτερο). Το τρίτο και μεγαλύτερο επίπεδο είναι προσβάσιμο μόνο με τον ανελκυστήρα. Και το πρώτο και το δεύτερο επίπεδο διαθέτουν εστιατόριο.

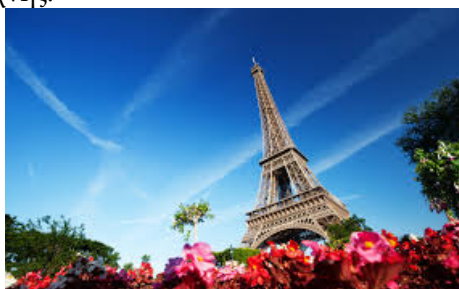
### Ιστορία

Κατασκευάστηκε μεταξύ των ετών 1887 και 1889 ως είσοδος για την διεθνή έκθεση Universelle αλλά και επ'ευκαιρία της εκατονταετούς επετείου της Γαλλικής Επανάστασης. Συνολικά 300 εργάτες

ένωσαν 18.038 κομμάτια αδιάβροχου σιδήρου με 2,5 εκατομμύρια πριτσίνια, με μια στατική μελέτη του Maurice Koechlin. Ο Άιφελ βοήθησε τους μηχανικούς Émile Nouguier και Maurice Koechlin και τον αρχιτέκτονα Stephen Sauvestre. Ο κίνδυνος ατυχήματος ήταν μεγάλος καθώς, σε αντίθεση με σύγχρονους ουρανοξύστες, ο πύργος ήταν σε ανοιχτό πλαίσιο, χωρίς κανέναν ενδιάμεσο όροφο εκτός από δύο πλατφόρμες. Ωστόσο επειδή ο Άιφελ είχε λάβει προληπτικά μέτρα ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των κινητών κριωμάτων, προστατευτικά κιγκλιδώματα και σθόνες, μόνο ένας άνθρωπος πέθανε. Ο πύργος εγκαινιάστηκε στις 31 Μαρτίου 1889 και άνοιξε για το κοινό στις 6 Μαΐου 1889.

Ο πύργος επικρίθηκε πολύ από το κοινό όταν κατασκευάστηκε, καθώς πολλοί είχαν την άποψη πως ήταν αντιασθητικός. Οι καθημερινές εφημερίδες γέμισαν με οργισμένες επιστολές από την καλλιτεχνική κοινότητα του Παρισιού. Ο

μυθιστοριογράφος Γκυ ντε Μωπασσάν λέει ότι έτρωγε το μεσημεριανό γεύμα στο εστιατόριο του Πύργου του κάθε μέρα. Όταν τον ρώτησαν γιατί, απάντησε ότι ήταν το μοναδικό μέρος στο Παρίσι, όπου κάποιος δεν μπορούσε να δει τη δομή. Σήμερα, ο Πύργος ευρέως θεωρείται ότι είναι ένα εντοπωσιακό κομμάτι της διαρθρωτικής τέχνης.



### Γουστάβος Άιφελ

Ο Γουστάβος Άιφελ (Alexandre Gustave Eiffel, πραγματικό επώνυμο: Bönickhausen, 15 Δεκεμβρίου 1832 - 27 Δεκεμβρίου 1923), ήταν Γάλλος μηχανικός, αρχιτέκτονας και μασόνος. Γεννήθηκε στη Ντιζόν και έγινε γνωστός χτίζοντας γέφυρες. Ο Άιφελ ήταν διάσημος από τα μεγαλοφυή του σχέδια και την άριστη τεχνογνωσία του στις σιδηροκατασκευές. Κάποτε είχε δηλώσει ότι ο διάσημος πύργος του «πήρε το σχήμα του από τον ίδιο τον άνεμο». Το 1890 επικεντρώθηκε στη μελέτη της αεροδυναμικής και διατήρησε ένα γραφείο μέσα στον πύργο έως το θάνατό του. Το 1889, όταν ανεγέρθηκε ο Πύργος του Άιφελ, βραβεύτηκε για το επίτευγμά του με το μετάλλιο της Λεγεώνας της Τιμής.



Ο Άιφελ είχε πάρει άδεια για να σταθεί ο πύργος επί 20 έτη. Προοριζόταν για να διαλυθεί το 1909, όταν η ιδιοκτησία του θα είχε επανέλθει στον Δήμο Παρισιού. Η πόλη είχε προγραμματίσει να τον γκρεμίσει (μέρος των αρχικών κανόνων του διαγωνισμού για ένα πύργο ήταν πως μπορούσε εύκολα να κατεδαφιστεί) αλλά επειδή ο πύργος αποδείχτηκε χρήσιμος για σκοπούς επικοινωνίας, επετράπη η παραμονή του και μετά τη λήξη της άδειας.



### Κάντε πατινάζ σε ύψος 57 μέτρων!

Βρίσκετε τίποτα καλύτερο από το να φορέσετε κάτι ζεστό και άνετο, να πάρετε το ανοασέρ, να ανεβείτε στο πρώτο επίπεδο του Πύργου του Άιφελ και να κάνετε πατινάζ στο ψηλότερο παγοδρόμιο της πόλης 57 μέτρα πάνω από τις στέγες του Παρισιού!!!

## Μουσείο του Λούβρου – *Le Musée du Louvre*

Συντάκτες Χρήστος Καρατζιάς, Παναγιώτης Χατζηβασιλίας, Τμήμα Γαλλικών ΣΤ'



Το μουσείο του Λούβρου είναι ένα από τα μεγαλύτερα και παλαιότερα μουσεία τέχνης στον κόσμο και εκθέτει 35.000 έργα τέχνης. Βρίσκεται στο κέντρο του Παρισιού στη δεξιά όχθη του ποταμού Σηκουάνα (La Seine) και στο 1ο Δημοτικό διαμέρισμα (1<sup>er</sup> Arrondissement). Πλάι του βρίσκονται οι κήποι του Κεραμεικού (Jardins des Tuilleries), που δημιουργήθηκαν το 1564 από την Αικατερίνη των Μεδίκων.

Το Λούβρο έγινε μουσείο μετά την Γαλλική επανάσταση. Μέχρι τότε ήταν ανάκτορο των βασιλέων της Γαλλίας και πιο πριν απλώς φρούριο. Συγκεκριμένα το κτίριο που σήμερα στεγάζει το μουσείο οικοδομήθηκε σταδιακά στο πέρασμα των αιώνων αλλάζοντας σημαντικά μορφή ανάλογα με τις χρήσεις του.

Τα πρώτα έργα σε είδος συλλογής άρχισαν ουσιαστικά να συγκεντρώνονται γύρω στο 1500 από τον Φραγκίσκο Α'. Ο Φραγκίσκος ήταν εκείνος που απέκτησε (το 1519) τη «Τζοκόντα» του Λεονάρντο ντα Βίντσι όπως και την «Ωραία Κηπουρό» και την «Αγία Οικογένεια» του Ραφαήλ. Το 1549 δημιουργήθηκε μια μεγάλη αίθουσα εορτασμών (αλλά που χρησίμευσε αργότερα και ως δικαστήριο) και που είναι σήμερα η "Αίθουσα των Καρυάτιδων" - φιλοξενεί πιστά αντίγραφα των Καρυάτιδων και πολλά πρωτότυπα έργα της αρχαιότητας.

Η επανάσταση υπήρξε σταθμός για το Λούβρο, αφού χάρη σε αυτήν αποφασίστηκε το κτιριακό συγκρότημα να μετατραπεί οριστικά σε μουσείο και να ονομαστεί "Κεντρικό Μουσείο των Τεχνών", "Μουσείο της Δημοκρατίας" και μετά "Γαλλικό Μουσείο". Άρχισε να λειτουργεί ως μουσείο τον Αύγουστο του 1793. Τα  $\frac{3}{4}$  των εκθεμάτων του προέρχονταν από τις

βασιλικές συλλογές του παρελθόντος και το υπόλοιπο  $\frac{1}{4}$  προερχόταν από την κατασχεθείσα εκκλησιαστική περιουσία και τη δήμευση της περιουσίας των ευγενών της χώρας.

Ο Ναπολέων ονειρευόταν να δημιουργήσει στο Παρίσι το μεγαλύτερο μουσείο στον κόσμο. Τα εκθέματα του μουσείου εμπλουτίστηκαν πράγματι εντυπωσιακά με τους Ναπολεόντειους πολέμους οι οποίοι απέφεραν αναρίθμητες αρχαιότητες από την Ιταλία, την Αυστρία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Αίγυπτο, τη Μέση Ανατολή και άλλες περιοχές. Ο Ναπολέων καθιέρωσε μάλιστα στους όρους ειρήνης να προβλέπεται η πολεμική αποζημίωση σε είδος και, συγκεκριμένα, σε έργα τέχνης που εκτιμούνταν από Γάλλους ειδικούς. Σημαντική εισροή εκθεμάτων σημειώθηκε και χάρη στις ανασκαφές που έγιναν με πυρετώδεις ρυθμούς από Γάλλους αρχαιολόγους κατά τον 19ο αιώνα στην Ελλάδα, στην Τουρκία, στην Αίγυπτο και στη Μέση Ανατολή.

Η συλλογή του Λούβρου εμπλουτίστηκε σημαντικά το 1863, με την απόκτηση της συλλογής του μαρκησίου Gian Pietro Campana, που έφερε από τη Ρώμη χιλιάδες αντικείμενα τέχνης -ανάμεσά τους 646 έργα ζωγραφικής, αρχαία ελληνικά αγγεία, ετρουσκικές τερακότες, γλυπτά κ.α. Λίγο αργότερα, το 1869, το Λούβρο αποκτά τη συλλογή του Louis la Caze, τμήμα της οποίας ήταν και "Η Βηθσαβέε με το γράμμα του Δαβίδ" του Ρέμπραντ.

Το 1863 επίσης μια εκστρατεία απέφερε στους Γάλλους τη Νίκη της Σαμοθράκης. Αν και το έργο τέχνης είχε καταστραφεί σημαντικά, θεωρήθηκε ένα από τα

σημαντικότερα αποκτήματα και τέθηκε σε περίοπτη θέση από το 1884.

Όταν ξέσπασε ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος το Λούβρο άδειασε για άλλη μία φορά και έμειναν εκεί μόνον έργα που ήταν δευτερεύουσας αξίας ή ήταν αδύνατον να μετακινηθούν. Η Τζοκόντα λέγεται πως "πέρασε" 4 χρόνια μέσα σε ένα φορτηγό, το οποίο μετακινείτο διαρκώς. Γενικά όλα τα πολύτιμα εκθέματα πακεταρίστηκαν πυρετωδώς μέσα σε δύο μέρες και φορτώθηκαν σε εκατοντάδες φορτηγά που ξεκίνησαν προς πολλούς διαφορετικούς και μυστικούς προορισμούς ώστε τα έργα να μην καταστραφούν από βομβαρδισμούς αλλά και γενικά το μουσείο να μην απογυμνωθεί από λεηλασίες. Τα περισσότερα εκθέματα μεταφέρθηκαν κυρίως σε φρούρια (châteaux) της περιοχής του Λίγηρα (Loire). Με τη λήξη του πολέμου άρχισε και η επάνοδος των έργων στο Λούβρο.

Το 1981 με εντολή του Προέδρου Φρανσουά Μιτεράν (Francois Mitterrand), ξεκίνησε το

Σήμερα το μουσείο έχει κατηγοριοποιήσει τα έργα του σε τέσσερα επίπεδα, σε διάφορα τμήματα και τα κομμάτια εκτίθενται σε πολλές και διαφορετικές αίθουσες. Οι συλλογές αυτές είναι οι εξής:

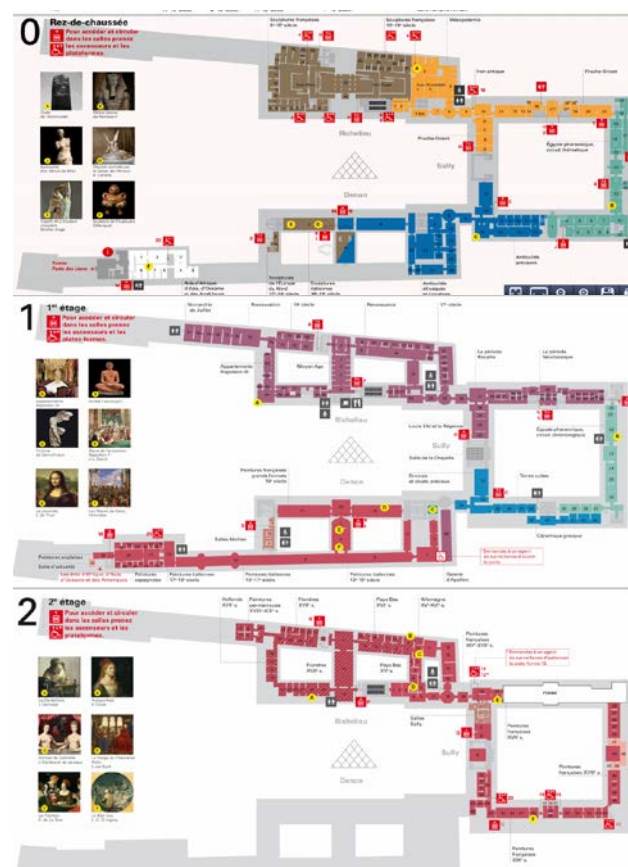
Τμήμα Ανατολικών Αρχαιοτήτων  
 Τμήμα Αιγυπτιακής Τέχνης  
 Τμήμα αρχαιοτήτων ελληνικών, ετροuscoικών και ρωμαϊκών  
 Τμήμα Γλυπτικής  
 Τμήμα Ισλαμικής τέχνης  
 Τμήμα Καλλιτεχνικών Αντικειμένων  
 Τμήμα πινάκων ζωγραφικής  
 Τμήμα χαρακτηριστικής και σχεδίων



μεγάλο σχέδιο ανασυγκρότησής του Λούβρου ολοκληρωτικά πλέον ως Μουσείου. Η επιμέλεια ανανέωσης του ανατίθεται στον σινοαμερικανό αρχιτέκτονα Ιεό Μινγκ Πέι, στον οποίο ανήκει και η σχεδίαση της γυάλινης πυραμίδας που κοσμεί σήμερα την είσοδο στο Μουσείο.



Το Λούβρο στην δεξιά όχθη του Σηκουάνα



Τα τέσσερα επίπεδα του μουσείου με τις πτέρυγές τους

## Ο Σηκουάνας – La Seine

Συντάκτες Γεωργία Παπαδοπούλου και Βάλια Σπυροπούλου, Τμήμα Γαλλικών ΣΤ'

Ο Σηκουάνας είναι ένας από τους κυριότερους ποταμούς της βορειοδυτικής Γαλλίας, με μήκος 780 χιλιόμετρα.

Το όνομα «Σηκουάνας» προέρχεται από το λατινικό *Sequana*, που με τη σειρά του προέρχεται από το κελτικό *Sicauna*, η ρίζα του οποίου (*sak-*) σημαίνει «ιερός» και η κατάληξη *-onna* δηλώνει «πηγή, ποταμός».

Ο ποταμός είναι πλωτός στο μεγαλύτερο μέρος του και αποτελεί μια σημαντική εμπορική οδό τόσο για το Παρίσι όσο και για ολόκληρη τη Γαλλία. Συνδέει το Παρίσι με το εσωτερικό της Γαλλίας, και πιο συγκεκριμένα με την Βουργουνδία και με την Μάγχη. Πολλά είναι επίσης τα παραβάκια που πραγματοποιούν κρουαζιέρες και προσφέρουν μια διαφορετική οπτική του Παρισιού. Υπάρχουν 37 γέφυρες που διασχίζουν το Σηκουάνα μέσα στην πόλη του Παρισιού και δεκάδες ακόμη στα προάστια του.



Ο Σηκουάνας πηγάζει κοντά στη Ντιζόν στη βόρεια Γαλλία, διαπερνά το Παρίσι και εκβάλλει στη Μάγχη

Ο Σηκουάνας έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη και εξέλιξη της πόλης. Χωρίζει το Παρίσι σε δύο άνω όχθες, στην δεξιά όχθη (*rive droite*), όπου κυριαρχούν οι επιχειρήσεις και τα χρηματιστήρια, και την νότια, την αριστερή όχθη (*rive gauche*), όπου

είναι ο παραδοσιακός τόπος διαμονής διανοουμένων και καλλιτεχνών

Το 1684, ο βασιλιάς Λουδοβίκος ΙΔ' εγκαινιάζει τη μηχανή Marly, που βρίσκεται μέσα στον Σηκουάνα, προκειμένου να αντλήσει το νερό του ποταμού για τις διάφορες υδάτινες κατασκευές και συντριβάνια στο πάρκο του ανακτόρου των Βερσαλλιών. Από το 1830 αρχίζει η διευθέτηση του Σηκουάνα με την κατασκευή φραγμάτων και υδατοφρακτών.

Το μέσο βάθος του Σηκουάνα σήμερα στο Παρίσι είναι περίπου οκτώ μέτρα, ενώ ελέγχεται και το πλάτος του. Κατά διαστήματα, παρουσιάζεται υπερχειλίση των υδάτων από το σύστημα υπονόμων του Παρισιού, κυρίως κατά περιόδους μεγάλων βροχοπτώσεων, με αποτέλεσμα μεγάλες ποσότητες αστικών λυμάτων να καταλήγουν στον Σηκουάνα

**Τρία νησάκια**– δύο μεγαλύτερα και ένα μικρότερο, βρίσκονται στον ποταμό Σηκουάνα. Τα νησάκια αυτά στη μέση του ποταμού αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της ιστορίας της πόλης από την εποχή των Γαλατών ήδη. Είναι προσβάσιμα και τα 3, οπότε αξίζει να τα επισκεφτεί κανείς. Τα δύο πρώτα είναι φυσικά νησιά, ενώ το τρίτο και μικρότερο είναι τεχνητό.

Το μεγαλύτερο, πιο συχνά επισκέψιμο και πιο γνωστό νησί του Σηκουάνα είναι το **Île de la Cité**. Κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους αποτελούσε την καρδιά της πόλης του Παρισιού. Ακόμη και τώρα οι χιλιομετρικές αποστάσεις στη Γαλλία έχουν ως σημείο μηδέν την Place du Parvis de Notre-Dame που βρίσκεται μπροστά από τους δυτικούς πύργους του καθεδρικού της Notre-Dame. Το νησί είναι προσβάσιμο με αρκετές γέφυρες και με τις δύο όχθες του Σηκουάνα. Η πιο γνωστή και παλιά γέφυρα είναι η Pont Neuf - όνομα οξδμωρο γιατί το όνομά της σημαίνει Νέα Γέφυρα.



*Η γέφυρα Pont Neuf*

Πάνω στο νησί βρίσκεται ένα από τα γνωστότερα αξιοθέατα της πόλης του Παρισιού, ο καθεδρικός της Notre-Dame. Οι ουρές για να επισκεφτεί κανείς την όμορφη αυτή εκκλησία είναι συνήθως μεγάλες. Εντούτοις, η επίσκεψη αξίζει, όπως και η ανάβαση στους πύργους ώστε να απολαύσει κανείς τη θέα. Άλλα ενδιαφέροντα αξιοθέατα είναι το Palais de Justice όπου μέσα βρίσκεται και το Sainte Chapelle, όπως και το Conciergerie, στα οποία διαδραματίστηκαν σημαντικά γεγονότα κατά τη διάρκεια της Γαλλικής Επανάστασης και έπειτα.



Το Île de la Cité ενώνεται με γέφυρα με το έτερο φυσικό νησάκι του Σηκουάνα που έχει απομείνει, το **Île Saint-Louis**. Ενώνεται επίσης με γέφυρες και με τις δύο όχθες του Σηκουάνα. Σε αντίθεση με το τουριστικό Ιλ ντε λα Σιτέ, το νησάκι αυτό έχει αρκετές κατοικίες, ενώ στα στενά δρομάκια του αξίζει κανείς να αφεθεί να χαθεί. Εκτός από κατοικίες έχει ορισμένα καφέ και εστιατόρια όπου μπορεί κανείς να απολαύσει τη θέα προς το ποτάμι και όχι μόνο. Το τελευταίο διάστημα, βέβαια, αρκετοί τουρίστες επισκέπτονται και αυτό το νησί.

Το τρίτο και μικρότερο νησί βρίσκεται πιο κοντά στον πύργο του Άιφελ. Είναι τεχνητό νησάκι και ονομάζεται **Île aux Cygnes**. Στην ουσία πρόκειται για μία μακρόστενη λωρίδα κατάφυτης γης όπου αξίζει κανείς να πάει για περπάτημα. Στη μία του άκρη υπάρχει αντίγραφο του Αγάλματος της Ελευθερίας. Το αυθεντικό, ως γνωστόν, βρίσκεται στη Νέα Υόρκη και ήταν δώρο των Γάλλων πολιτών προς τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής για την Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας.

Η δημοτική αρχή του Παρισιού κατασκευάζει εδώ και 12 χρόνια παραλίες με αληθινή άμμο στις όχθες του ποταμού. Οι ξαπλώστρες είναι δωρεάν, αλλά το κολύμπι στον Σηκουάνα απαγορεύεται προφανώς.

### *Το ανάκτορο των Βερσαλλιών – Le château de Versailles*

Συντάκτες Κώστας Βάλλιος, Σοφία Γκούσκου, Μαίρη Δούκα, Δημήτρης Δουλουγέρης, Χριστίνα Ορφανού, Μαγδαληνή Παπούδη, Ευγενία Σκρέκη και Πέγκυ Φραντζολάκη, Τμήμα Γαλλικών ΣΤ΄

Οι **Βερσαλλίες** είναι βασιλικό ανάκτορο λίγα χιλιόμετρα έξω από το Παρίσι, στην ομώνυμη πόλη των Βερσαλλιών. Από το 1682 ως το 1789 οι Βερσαλλίες ήταν πρωτεύουσα της Γαλλίας. Σήμερα αποτελεί ένα από τα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO.



*Το ανάκτορο των Βερσαλλιών από ψηλά*

#### Ιστορία κατασκευής

Οι Βερσαλλίες ήταν μέχρι το 1660 ένα απλό μικρό παλάτι που χρησίμευε κυρίως ως καταφύγιο κυνηγιού, που ήταν η αγαπημένη ασχολία των βασιλέων εκείνης της εποχής. Μετά το 1660 ο βασιλιάς Λουδοβίκος ΙΔ΄ αποφάσισε να επεκτείνει το παλάτι, και όχι να κατεδαφίσει το αρχικό κτίριο, με σκοπό οι Βερσαλλίες να γίνουν βασιλικό ανάκτορο και το πιο λαμπρό παλάτι της Ευρώπης. Οι πρώτες εργασίες διαπλάτυνσης άρχισαν το 1661, ενώ μέχρι το 1685 είχε τελειώσει το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών. Στα τέλη του 18ου αιώνα το ανάκτορο είχε την σημερινή του μορφή. Η συνολική πρόσοψη που κοιτάει στους κήπους έχει μήκος 570 μέτρα. Κατά την διάρκεια των εργασιών εργαζόνταν ως και πάνω από 20.000 εργάτες στις Βερσαλλίες, κάτι πρωτόγνωστο για την εποχή εκείνη. Αλλά και όταν τελειώσαν οι εξωτερικές εργασίες, πραγματοποιούνταν συνεχώς εσωτερικές αλλαγές, κυρίως στον 18ο αιώνα, όπως αλλαγές δωματίων, αλλαγές στην διακόσμηση, ανάλογα με την μόδα της εποχής.

#### Το ανάκτορο

Το ανάκτορο αποτελείται από τρία μέρη, το κυρίως μέρος όπου έμενε η βασιλική οικογένεια σε σχήμα U, και άλλες δύο πτέρυγες δεξιά και αριστερά του κυρίως κτιρίου όπου έμεναν οι ευγενείς, ο κλήρος και οι υπουργοί. Άλλα 3 παραπλήσια κτίρια χτίστηκαν για να στεγάσουν το προσωπικό, που αποτελούνταν από χιλιάδες υπηρέτες, τα μαγειρεία, τα εκατοντάδες άλογα μαζί με τις άμαξες τους και όλο τον υπόλοιπο απαραίτητο εξοπλισμό.



*Η αίθουσα των Καθρεφτών*

Το κέντρο των Βερσαλλιών είναι η Αίθουσα των Καθρεφτών (ή και Αίθουσα των Κατόπτρων), μήκους 70 μέτρων και είναι στολισμένη με πανάκριβα κρύσταλλα, κεριά και καθρέφτες, τους πιο ακριβούς της εποχής εκείνης. Επίσης στο ταβάνι και στους

τοιχους δεσπόζουν οι τοιχογραφίες και άλλα διάφορα έργα τέχνης από τους καλύτερους ζωγράφους της Ευρώπης εκείνης της εποχής, με ανεκτίμητη αξία.

Παράλληλα, δίπλα στην Αίθουσα των Καθρεφτών βρίσκονται τα βασιλικά διαμερίσματα, με μεγαλύτερο αυτό του βασιλιά, που περιλαμβάνει δεκάδες δωμάτια. Κυρίαρχο στοιχείο σε όλα αυτά τα δωμάτια είναι οι τοιχογραφίες και οι πίνακες ζωγραφικής, εμπνευσμένοι από την ελληνική μυθολογία. Έτσι τα δωμάτια αυτά φέρουν τα ονόματα όπως πχ Δωμάτιο του Ηρακλή, Σαλόνι της Αφροδίτης κτλ.



*Σαλόνι της Αφροδίτης*



*Σαλόνι του Ερμή*

Στο κέντρο της Αίθουσας των Κατόπτρων βρίσκεται η είσοδος για το πολυτελέστατο υπνοδωμάτιο του βασιλιά, με απερίγραπτο πλούτο. Συμβολίζει το κέντρο της δύναμης του απόλυτου μονάρχη, το κέντρο της χώρας υπό τον Λουδοβίκο ΙΔ', που είναι ο θεμελιωτής των Βερσαλλιών. Το 1710 ήταν έτοιμη και η Βασιλική Εκκλησία, ενώ το 1770 και η Βασιλική Όπερα. Συνολικά στο παλάτι υπάρχουν 700 δωμάτια. Πριν χτιστεί η Βασιλική εκκλησία του ανακτόρου, διάφοροι χώροι χρησιμοποιούνταν ως χώροι για

εκκλησιαστική λειτουργία. Έχει δύο ορόφους, στον δεύτερο παρευρισκόταν ο βασιλιάς μαζί με την βασιλική οικογένεια ενώ στο ισόγειο οι ευγενείς της βασιλικής αυλής. Οι τοιχογραφίες σε όλη την εκκλησία έχουν ως κύριο θέμα το Άγιο Πνεύμα, τον Θεό και τον Χριστό.



*Υπνοδωμάτιο της βασίλισσας*

#### Οι κήποι

Το ανάκτορο των Βερσαλλιών είναι γνωστό και για τους τεράστιους κήπους του μαζί με πολλά συντριβάνια και αγάλματα. 42 χιλιόμετρα διαδρόμων διατρέχουν τους Κήπους, 370 αγάλματα και 55 συντριβάνια δεσπόζουν ανάμεσα στα δέντρα και τα φυτά, ενώ περίπου 150.000 και πλέον γλάστρες ανανεώνονται κάθε χρόνο έτσι ώστε να έχουν συνέχεια λουλούδια. Είναι ένας από τους μεγαλύτερους κήπους της Ευρώπης, με συνολική έκταση που φτάνει τα 800 εκτάρια.



*Τμήμα του κήπου των Βερσαλλιών*



Οι κήποι των Βερσαλλιών διαμορφώθηκαν το 1680 από τον περίφημο βοτανολόγο, ζωγράφο και αρχιτέκτονα τοπίου Αντρέ Λε Νοτρ. Στα συντριβάνια και στα αγάλματα είναι αποτυπωμένη η ελληνική μυθολογία, όπως και στο εσωτερικό του ανακτόρου. Ο συνολικός κήπος των Βερσαλλιών απλώνεται σε τρία επίπεδα πίσω από το παλάτι, και είναι η συνέχιση της αρχιτεκτονικής του παλατιού. Όπως και το ανάκτορο, έτσι και οι κήποι έχουν ως σκοπό να τιμήσουν τον βασιλιά και την χώρα του. Τα μεγάλα ποτάμια της Γαλλίας αντιπροσωπεύονται σαν αγάλματα. Μπροστά από το Μεγάλο Κανάλι, ένα τεράστιο κανάλι σε σχήμα σταυρού, βρίσκεται το συντριβάνι του Απόλλωνα, το πιο μεγαλοπρεπές από όλα τα συντριβάνια των Βερσαλλιών.



*Το συντριβάνι του Απόλλωνα*

Μία λίμνη δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να απολαύσει μία ρομαντική βαρκάδα στα ήρεμα νερά της. Αξίζει να επισκεφθείτε την Orangerie (Πορτοκαλεόνας), όπου θα θαυμάσετε την αρχιτεκτονική τοπίου των δέντρων.



*Ο Πορτοκαλεόνας και η λίμνη*

Για την κατασκευή του Μεγάλου Καναλιού πέθαναν χιλιάδες εργάτες, είτε από ατυχήματα είτε από τον ελονοσία. Το Μεγάλο Κανάλι από μόνο του είναι 24 εκτάρια μεγάλο. Για την παροχή νερού για τα συνολικά 55 συντριβάνια χρειάζονταν ένα καλό αρδευτικό σύστημα. Η μηχανή του Μαρλί ήταν ένα τεχνολογικό θαύμα για την εποχή, καθώς διοχέτευε τα νερά του ποταμού Σηκουάνα στους κήπους των Βερσαλλιών. Στον κήπο βρίσκονταν και δύο άλλα κτίρια, το Μεγάλο Τριανόν, χτισμένο από πορσελάνη, και το Μικρό Τριανόν. Αυτοί οι χώροι πρόσφεραν στην βασιλική οικογένεια ξεκούραση και χαλάρωση.



*Το Μεγάλο Τριανόν*



*Σαλόνι στο Μικρό Τριανόν*

## Τέχνες

## Μεγάλοι ζωγράφοι της Αναγέννησης



Οι μαθητές του Δ1 και Δ2 ζωγραφίζουν έργα των ζωγράφων  
Σάντρο Μποττιτσέλλι, Λεονάρντο ντα Βίντσι, Μιχαήλ Άγγελου, Ραφαήλ και Δομήνικου Θεοτοκόπουλου

## Σάντρο Μποττιτσέλλι

Συντάκτες Γιώργος Β. Βλάχος, Κωνσταντίνα Δεναξά, Μαρία Κωστάρα, Αγγελική Μόσιου, Σωτήρης Μυτιλιτζής, Μελιτίνη Σπανού, Δ1-Δ2

Ο Αλεσσάντρο ντι Μαριάνο Φιλίπερι (Alessandro di Mariano di Vanni Filiperi, 1 Μαρτίου 1445 - 17 Μαΐου 1510 Φλωρεντία, Ιταλία), γνωστός περισσότερο ως Σάντρο Μποττιτσέλλι, (Sandro Botticelli) ήταν διακεκριμένος Ιταλός ζωγράφος της Αναγέννησης.

Γεννήθηκε το 1445 (ως έτος γεννήσεως αναφέρεται επίσης το 1444) στη Φλωρεντία και ήταν το τελευταίο παιδί του βυρσοδέμη Μαριάνο ντι Βάνι και της Σμεράλντα. Σε νεαρή ηλικία άρχισε να εξασκείται ως

χρυσοτέχνης, αξιοσέβαστο επάγγελμα της εποχής, το οποίο ακολούθησαν στα πρώτα τους βήματα και άλλοι ζωγράφοι της Αναγέννησης. Σε ηλικία περίπου δεκαοκτώ ετών αποφάσισε να εγκαταλείψει τη χρυσοτεχνία και να ασχοληθεί με τη ζωγραφική. Μαθήτευσε στο πλευρό του Φρα Φιλίππο Λίππι (περ. 1406-1469), ενός από τους διασημότερους ζωγράφους της Φλωρεντίας, ο οποίος συνεργαζόταν με ισχυρές οικογένειες της πόλης, όπως των Μεδίκων, λαμβάνοντας σημαντικές παραγγελίες. Ο πρώτος πίνακας που

φιλοτέχνησε, μία «Προσκύνηση των Μάγων», χρονολογείται στην περίοδο 1465-67.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του κοντά στον Λίπι απέκτησε το δικό του εργαστήριο. Την ίδια περίοδο, δέχθηκε την επιρροή του Αντρέα ντελ Βερρόκκιο, δασκάλου του Λεονάρντο ντα Βίντσι. Μία από τις πρώτες παραγγελίες που ανέλαβε, χρονολογείται με ακρίβεια στο 1470 και περιλάμβανε μία σειρά πινάκων που θα απεικόνιζαν τις επτά βασικές αρετές (δύναμη, πίστη, ελπίδα, δικαιοσύνη, αγάπη, σύνεση και εγκράτεια), για λογαριασμό ενός ειδικού δικαστηρίου, με αρμοδιότητα σε υποθέσεις εμπορικού δικαίου. Ο Μποττιτσέλι φιλοτέχνησε τελικά μόνο τη Δύναμη. Το 1474 ταξίδεψε στην Πίζα, όπου εργάστηκε για τη διακόσμηση του καθεδρικού ναού της πόλης φιλοτεχνώντας την Ανάληψη της Παναγίας, έργο που όμως δεν ολοκλήρωσε, για άγνωστους λόγους. Στη δεκαετία του 1470, ο Μποττιτσέλλι ολοκλήρωσε αρκετές προσωπογραφίες μέσα από τις οποίες εδραιώθηκε η φήμη του, όπως φαίνεται από το γεγονός πως φιλοτέχνησε πορτρέτα επιφανών προσωπικοτήτων της υψηλής κοινωνίας της Φλωρεντίας. Στις σημαντικότερες από αυτές, ανήκει η Προσωπογραφία του Τζουλιάνο των Μεδίκων (περ. 1476-78) καθώς και η Προσωπογραφία νέου που κρατά μέταλλο του Κόζιμο των Μεδίκων (περ. 1475). Ο Μποττιτσέλι συνδέθηκε στενά με την οικογένεια των Μεδίκων και μέσα από τον ευρύτερο κύκλο των γνωριμιών της, ήρθε σε επαφή με τις ιδέες του νεοπλατωνισμού.

Το 1481 επισκέφτηκε τη Ρώμη, προσκεκλημένος του πάπα Σίξτου Δ', προκειμένου να διακοσμήσει μαζί με άλλους διακεκριμένους ζωγράφους της εποχής όπως ο Ντομένικο Γκιρλαντάιο, ο Κόζιμο Ροσέλι και ο Περούτζινο, τους τοίχους της «Καπέλα Σιξτίνα». Ο Μποττιτσέλλι φιλοτέχνησε, για το σκοπό αυτό, τρεις νωπογραφίες στις οποίες απεικονίζονται οι «Πειρασμοί του Μωυσή», η «Τιμωρία των εξεγερμένων Εβραίων», οι «Πειρασμοί του Χριστού». Επέστρεψε στη Φλωρεντία την άνοιξη του 1482 και τα επόμενα χρόνια ολοκλήρωσε αρκετά αλληγορικά έργα, με θέματα

δανεισμένα από τη μυθολογία, χωρίς ωστόσο να εγκαταλείπει τις θρησκευτικές συνθέσεις.



*Αλληγορία της Άνοιξης (περ. 1482). Στο κέντρο της σύνθεσης δεσπόζει η μορφή της Αφροδίτης, ενώ πάνω από το κεφάλι της, ο Έρωτας ρίχνει τα βέλη του με τα μάτια δεμένα. Στο αριστερό τμήμα του πίνακα διακρίνονται οι τρεις Χάριτες και ο Ερμής. Στο δεξιό άκρο, ο Ζέφυρος κυνηγά τη νύμφη Χλωρίδα, δίπλα από την οποία βρίσκεται η θεά των λουλουδιών Φλώρα.*

Σε αυτή την περίοδο ανήκει και ένα από τα σημαντικότερα έργα του, η «Αλληγορία της Άνοιξης» (La Primavera), πίνακας που συμβολίζει τον ερχομό της ομώνυμης εποχής και αποτελεί ένα από τα πλέον δυσερμήνευτα έργα του Μποττιτσέλι. Κεντρική μορφή του έργου είναι η θεά του έρωτα Αφροδίτη, η οποία απεικονίζεται στον κήπο της, πλαισιωμένη από τις τρεις Χάριτες που εκτελούν ένα κυκλικό χορό, τον αγγελιοφόρο Ερμή, τον φτερωτό Έρωτα, τη θεά των λουλουδιών Φλώρα και μία νύμφη που σπρώχνεται από τον Ζέφυρο-Θάνατο κρατώντας την από το χέρι, ενώ αυτή έχει στο στόμα της ένα κλαδί σπασμένο 3 φορές (σύμβολο των κτυπημάτων της ζωής).

Στα μέσα της δεκαετίας του 1480 ολοκληρώθηκε επίσης ένας από τους πλέον δημοφιλείς πίνακές του, η «Γέννηση της Αφροδίτης», έργο του οποίου δεν γνωρίζουμε τον παραγγελιοδότη, ωστόσο εικάζεται πως αποτέλεσε παραγγελία της οικογένειας των Μεδίκων καθώς βρισκόταν στην κατοχή της οικογένειας στις αρχές του 16ου αιώνα. Ο Μποττιτσέλι φιλοτέχνησε το έργο χρησιμοποιώντας ως πηγή τον Όμηρο και απεικόνισε τη στιγμή κατά την οποία η Αφροδίτη φθάνει στο νησί των Κυθήρων, μετά τη γέννησή της. Στο αριστερό άκρο του πίνακα, απέδωσε το Ζέφυρο μαζί με την Αύρα, οι οποίοι προσπαθούν να φυσήξουν

έτσι ώστε η Αφροδίτη να φτάσει στη στεριά όπου θα την υποδεχτεί μία από τις Ώρες. Ο Μποττιτσέλι απεικόνισε την Αφροδίτη σύμφωνα με τις κλασικές αναλογίες των αρχαίων αγαλμάτων.



Η Γέννηση της Αφροδίτης (περ. 1485), Ουφίτσι, Φλωρεντία..

Ο Μποττιτσέλι απεικονίζει την Αφροδίτη να στέκεται σε ένα κοχύλι που επιπλέει, ενώ ο Ζέφυρος και η Αύρα την οδηγούν στη στεριά, όπου μία από τις Ώρες την περιμένει για να την καλύψει με ένα μανδύα.

Ο Μποττιτσέλι ανταποκρίθηκε στην έξαρση του θρησκευτικού συναισθήματος που σημειώθηκε στη Φλωρεντία στα τέλη του 1480 με υπαίτιο τον μοναχό Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα. Στην προτροπή του τελευταίου, προς τους πολίτες της Φλωρεντίας, να ρίξουν στην «πυρά της ματαιοδοξίας» (falò delle vanità) όλα τα πολύτιμα αντικείμενά τους, ανταποκρίθηκαν αρκετοί ζωγράφοι της εποχής, καταστρέφοντας μέρος των έργων τους, ωστόσο δεν είναι βέβαιο αν ο Μποττιτσέλι ανήκε σε αυτούς. Ο Μποττιτσέλι αρχίζει πια να αισθάνεται τύψεις και ενοχές για την προηγούμενη ζωή του και να απεχθάνεται την πολυτέλεια. Ο Μποττιτσέλι ήταν τότε 50 ετών. Ένα από τα σημαντικότερα έργα του Μποττιτσέλι σε αυτή την περίοδο, ενδεικτικό της επιρροής του Σαβοναρόλα αλλά και της θρησκευτικής έξαρσης της εποχής, υπήρξε η «Μυστική Γέννηση» (1500), έργο που αποτελεί μία εκδοχή του θέματος της προσκύνησης των ποιμένων και φιλοτεχνήθηκε μετά τον απαγχονισμό του Σαβοναρόλα. Είναι ο μοναδικός πίνακας που φέρει την υπογραφή του Μποττιτσέλι καθώς και την ημερομηνία ολοκλήρωσής του, χάρη στην αρχαία ελληνική επιγραφή που φιλοτέχνησε ο ίδιος, η οποία έγραφε:

«Εγώ, ο Αλέξανδρος, ζωγράφισα το έργο αυτό, στο τέλος του έτους 1500, σε καιρούς ταραγμένους για την Ιταλία, στο μισό του χρόνου, κατά την εκπλήρωση της προφητείας του 11ου κεφαλαίου [της Αποκάλυψης] του Ιωάννη, στην εποχή της δεύτερης πληγής της Αποκάλυψης, όταν ο διάβολος αφήνεται ελεύθερος για τρεισήμισι χρόνια. Μετά θα αλυσοδεθεί σύμφωνα με το 12ο κεφάλαιο και θα τον δούμε να συντρίβεται, όπως σε αυτό τον πίνακα.»



Η μυστική γέννηση, Εθνική Πινακοθήκη, Λονδίνο

Από τότε ο Μποττιτσέλι και μέχρι να πεθάνει αποσύρεται στον εσωτερικό του κόσμο. Στα τελευταία έργα του υιοθέτησε ένα απλούστερο ύφος, απέριττο και απαλλαγμένο από έντονα διακοσμητικά στοιχεία που θα αποσπούσαν την προσοχή του θεατή από το κεντρικό θέμα, πιθανά διότι δεν στόχευε στην τέρψη όσο στη διδακτική λειτουργία του πίνακα. Η Φλωρεντία όμως είχε ξεχάσει τα κηρύγματα του Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα και αναζητούσε με μανία καλύτερη ζωή. Τότε κάνει την εμφάνισή του ο Λεονάρντο ντα Βίντσι και ο Μικελάντζελο. Σαν αποτέλεσμα ο Μποττιτσέλι δέχεται όλο και λιγότερες παραγγελίες και όλο και πιο σπάνια. Στο τέλος της ζωής του, διάφορες ασθένειες καθώς και μια αναπηρία εξαιτίας της παραμόρφωσης της πλάτης του, του στέρησαν την επαφή με τη ζωγραφική. Πέθανε στις 17 Μαΐου του 1510 και τάφηκε στο κοιμητήριο της εκκλησίας των Αγίων Πάντων. Το έργο του θα επανεκτιμηθεί τον 19ο αιώνα.

# Λεονάρντο ντα Βίντσι

Συντάκτες Μάριος Ανέστης, Γιώργος Ζουμπουλάκης, Κατερίνα Κορμανιώτη, Χριστίνα Ναλισιά, Νιόβη Σαρρή, Έρση Σπέντζα, Δ1-Δ2

Ο Λεονάρντο ντα Βίντσι (15 Απριλίου 1452 – 2 Μαΐου 1519) ήταν Ιταλός αρχιτέκτονας, ζωγράφος, γλύπτης, μουσικός, εφευρέτης, μηχανικός, ανατόμος, γεωμέτρης και επιστήμονας με σημαντική συνεισφορά στην αστρονομία που έζησε την περίοδο της Αναγέννησης.

Ο Λεονάρντο γεννήθηκε στο Βίντσι της Ιταλίας στις 15 Απριλίου του 1452. Το πλήρες όνομά του ήταν "Leonardo di ser Piero da Vinci", αν και υπέγραφε τα έργα του ως "Leonardo" ή "Ιο, Leonardo" (= «Εγώ, ο Λεονάρντο»). Ήταν καρπός του έρωτα του Πιέρο ντα Βίντσι και της Κατερίνας, της οποίας δεν γνωρίζουμε την πλήρη ταυτότητα. Οι δυο τους δεν έγιναν ποτέ νόμιμο ζευγάρι. Ο Πιέρο ήταν συμβολαιογράφος στην περιοχή, όπως και ο πατέρας του, παισιός του Λεονάρντο. Η μητέρα του, Κατερίνα, πιθανόν ήταν ταπεινότερης καταγωγής, μάλλον υπηρέτρια. Ένα χρόνο περίπου μετά τη γέννηση του Λεονάρντο οι γονείς του παντρεύτηκαν: ο Πιέρο την κόρη ενός πλούσιου συμβολαιογράφου και η Κατερίνα έναν εργάτη υψικαμίνου.

Μεγάλωσε με τον πατέρα του στην πόλη της Φλωρεντίας, όπου από πολύ μικρή ηλικία έδειξε δείγματα της ευφυΐας και του καλλιτεχνικού του ταλέντου. Αυτός ήταν και ο λόγος που στάλθηκε σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών ως μαθητευόμενος στο εργαστήριο του φλωρεντινού ζωγράφου και αρχιτέκτονα Αντρέα ντελ Βερρόκκιο (1433-1485). Ο Λεονάρντο πραγματοποίησε μεταξύ άλλων πολλές σπουδές παρατηρώντας τη φύση. Το πιο πρώιμο γνωστό έργο του αποτελεί το επονομαζόμενο "Σχέδιο τοπίου στην κοιλάδα του Άρνου", το οποίο βρίσκεται σήμερα στην Πινακοθήκη Ουφίτσι της

Φλωρεντίας. Οι σπουδές αυτές είχαν τελικά άμεση εφαρμογή σε μεταγενέστερα έργα του, καθώς σχεδόν σε κάθε πίνακα του διακρίνεται και ένα τοπίο στο φόντο.

Οι πρώτοι πίνακες του Λεονάρντο δείχνουν πως δεχόταν αρχικά μικρές παραγγελίες. Την ίδια περίοδο που ο ντα Βίντσι ξεκινούσε την πορεία του, ζωγράφοι όπως ο Μποτιτσέλι ή ο Ντομένικο Γκιρλαντάιο (δάσκαλος του Μιχαήλ Άγγελου) βρίσκονταν στο αποκορύφωμα της καριέρας τους. Φαίνεται πως σημαντικό ρόλο στο να δεχτεί ο Λεονάρντο τις πρώτες μεγάλες παραγγελίες έργων, διαδραμάτισε ο πατέρας του και ειδικά η συνεργασία του ως συμβολαιογράφος με την Σινιορία, δηλαδή την «κυβέρνηση» της πόλης.

Σε όλη την περίοδο του 1472-1480 εργάστηκε στο εργαστήριο του Βερόκιο, ενώ παράλληλα φιλοτεχνούσε και δικούς του πίνακες. Αργότερα, το 1482, μετακόμισε στο Μιλάνο όπου πρόσφερε τις υπηρεσίες του ως μηχανικός, ζωγράφος και γλύπτης στον ηγεμόνα του Μιλάνου Λουδοβίκο Σφόρτσα. Ο Λεονάρντο διέθετε δικό του εργαστήριο με βοηθούς. Γνωρίζουμε πως σχεδίαζε συσκευές και μηχανές για τον στρατό, όπλα και βαριά οχήματα. Παράλληλα έκανε αρχιτεκτονικά σχέδια για διάφορες εκκλησίες. Εργάστηκε ως σύμβουλος αρχιτέκτονας στον καθεδρικό ναό του Μιλάνου. Την περίοδο 1487-1490 έγινε μέλος της αυλής του ηγεμόνα του Μιλάνου. Εκεί καθιερώθηκε ως προσωπογράφος— χαρακτηριστικό δείγμα το πορτρέτο της Cecilia Gallerani, γνωστό και ως «Η κυρία με την ερμίνα».



*Η κυρία με την ερμίνα*

Το διάστημα 1495-1498, μετά από παραγγελία του Λουδοβίκου Σφόρτσα ζωγραφίζει τον "Μυστικό Δείπνο" στο μοναστήρι της Σάντα Μαρία ντελε Γκράτσια και, μεταξύ 1483 - 1508 την Παναγία των Βράχων ύστερα από παραγγελία της Αδελφότητας της Αμώμης Σύλληψης του Μιλάνου. Ως καλλιτέχνης της αυλής, ο Λεονάρντο δέχθηκε αρκετές παραγγελίες για έργα που τις περισσότερες φορές, ωστόσο, άφηνε ημιτελή.



*Ο Μυστικός Δείπνος. Σήμερα η τοιχογραφία είναι αρκετά κατεστραμμένη.*



*Παναγία των Βράχων*

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1480, ο ντα Βίντσι καταπιάνονταν με όλα σχεδόν τα

επιστημονικά πεδία. Σώζονται ως σήμερα σπουδές του και σχέδια, όχι μόνο για στρατιωτικό εξοπλισμό αλλά και για ευφάνταστες ιπτάμενες μηχανές, μελετώντας σχολαστικά την αεροδυναμική και παρατηρώντας το πέταγμα των πουλιών. Τα σχέδια του και οι εφευρέσεις του ξεπερνούσαν συχνά κατά πολύ τις τεχνικές δυνατότητες της εποχής.



*Σχέδιο ενός πρωτόγονου ελικοειδούς αερόστατου*

Τον Απρίλιο του 1489 έκανε διάφορες μελέτες πάνω στην ανθρώπινη ανατομία, συγκρίνοντας τις «θεωρίες» του με τη μοναδική σωζόμενη σχετική θεωρία που υπήρχε την εποχή εκείνη, τον Άνθρωπο του Βιτρούβιου. Ο Βιτρούβιος είχε καταλήξει στο συμπέρασμα πως το ανθρώπινο σώμα – με τα χέρια σε έκταση – μπορούσε να χωρέσει στα δύο τέλεια γεωμετρικά σχήματα, τον κύκλο και το τετράγωνο και πως το κέντρο του σώματος ήταν ο αφαλός. Ο Λεονάρντο, με τις δικές του μελέτες, διόρθωσε κάποιες ανακολουθίες του Βιτρούβιου.

Αν και η γνώση των ανθρώπινων διαστάσεων και αναλογιών ήταν δεδομένη για πολλούς από τους καλλιτέχνες του 15ου αιώνα, ο Λεονάρντο ήταν ο μοναδικός που επιχειρήσε τόσο λεπτομερείς μελέτες. Είναι ακόμα γνωστό από αρκετά σχέδια του, πως μελετούσε τις διαστάσεις του ανθρώπινου κρανίου και τις «κοιλότητες» του εγκεφάλου. Επίσης είχε κάνει αρκετές μελέτες πάνω στην εγκυμοσύνη και την ανατομία της γυναίκας κατά την διάρκεια αυτής. Σε ένα από τα σχέδια του, αποτυπώνει την αντίληψη που κυριαρχούσε κατά τον Μεσαίωνα σύμφωνα με την οποία ο εγκέφαλος αποτελείται από τρία τμήματα, το ένα πίσω από το άλλο, με το πρώτο να προσλαμβάνει τα ερεθίσματα, το δεύτερο να τα επεξεργάζεται και το τρίτο να τα αποθηκεύει.

Ο Ντα Βίντσι είχε εξίσου πάθος με την συγγραφή. Έγραφε σχεδόν ασταμάτητα. Κρατούσε σημειώσεις και πάνω στα σκίτσα του. Από εκεί μαθαίνουμε ότι τα πρώτα χρόνια του στη Φλωρεντία ζωγράφιζε μικρούς πίνακες με την Θεοτόκο. Και ένα αξιοπερίεργο γενικότερα για τις σημειώσεις του!! Για να διατηρηθούν με πλήρη μυστικότητα όλες οι σημειώσεις του, γιατί ίσως να φοβόταν μη θεωρηθούν αιρετικές, τις έγραφε από τα δεξιά προς τα αριστερά - "κατοπτρική γραφή", όπου διαβάζεται μόνο μέσα από καθρέφτη, αναγραμματίζοντας επίσης και κάποιες λέξεις για να τις κρατήσει απόλυτα κρυφές. Ο Ντα Βίντσι ήταν αριστερόχειρας.

Τον Ιούνιο του 1502 ταξιδεύει με τον Καίσαρα Βοργία στην κεντρική και άνω Ιταλία με την ιδιότητα του αρχιτέκτονα και μηχανικού. Μεταξύ άλλων σχεδιάζει χάρτες για τις εκστρατείες του Καίσαρα. Τον Μάρτιο του επόμενου χρόνου βρίσκεται πάλι στη Φλωρεντία, μετά την ήττα του μεγάλου του προστάτη, Λουδοβίκου Σφόρτσα, από τα Γαλλικά στρατεύματα. Τότε ξεκινά να εργάζεται πάνω στο περίφημο έργο του, την Μόνα Λίζα, κατόπιν παραγγελίας του συζύγου της Φραντσέσκο ντελ Τζοκόντο. Ο πίνακας αυτός θεωρείται το γνωστότερο έργο του Λεονάρντο και ένας από τους διασημότερους του κόσμου, ιδιαίτερα μετά από την κλοπή του από το Λούβρο το 1911 και την μυστηριώδη εύρεσή του στη Φλωρεντία το 1913. Πριν ακόμα ολοκληρωθεί, η Μόνα Λίζα κατάφερε να επηρεάσει σημαντικά τη ζωγραφική στους κύκλους της Φλωρεντίας, καθιερώνοντας ένα είδος προσωπογραφίας για αρκετά χρόνια. Ο Ντα Βίντσι δεν παρέδωσε ποτέ το έργο στον παραγγελιοδότη του, πιθανόν λόγω ενός άλλου έργου που του ανατέθηκε, της τοιχογραφίας της Μάχης του Ανγκιάρι (1440) για την αίθουσα συνεδριάσεων του Παλάτσο Βέκιο, έργο που επίσης όμως αφέθηκε ημιτελές.

Τι το εξαιρετικό λοιπόν έχει η «Μόνα Λίζα»;

Ο καθένας μας θα βρει και από κάτι. Σίγουρα έχει ζωγραφική ποιότητα με

φοβερές λεπτομέρειες και πλαστικότητα. Έχει την αίσθηση της κίνησης και τέτοια ζωντάνια που μοιάζει σαν να έχει δική της γνώμη. Κάθε φορά που την κοιτάμε μας μεταδίδει και άλλα συναισθήματα. Σε αυτό βοηθάει το ότι δεν έχει φρύδια που θα μας έδιναν μια σταθερή για τα συναισθήματα της. Στην ζωγραφική επιφάνεια, η Λίζα είναι πιο κοντά στο πρώτο πλάνο από ότι συνηθίζοταν τότε. Αυτό από μόνο του δίνει μια επιβλητικότητα στη μορφή. Το τοπίο ξανά ατμοσφαιρικό, αφιλόξενο και φανταστικό. Η Λίζα μοιάζει σαν να είναι σε ένα μπαλκόνι που από κάτω της έχει το χάος, τον γκρεμό.



Μόνα Λίζα

Την περίοδο 1508-1512 ο Λεονάρντο ζει σχεδόν αποκλειστικά στο Μιλάνο, παρέχοντας τις υπηρεσίες του στον Σαρλ ντ' Αμπουάζ (Charles d' Amboise), κυβερνήτη της πόλης. Ο Λεονάρντο αποτελεί πλέον διάσημο καλλιτέχνη και το διάστημα αυτό υποβάλλει σχέδια για το μνημείο του στρατηγού Τζαντζάκομο Τριβούλτσιο (Giangiacomo Trivulzio), διοικητή των γαλλικών στρατευμάτων που κατέλαβαν το Μιλάνο. Συνεχίζει τις ανατομικές του μελέτες και για αιώνες, τα σχέδια ανατομίας του Λεονάρντο ήταν τα πιο λεπτομερή και ακριβή που υπήρχαν.

Μετά τον θάνατο του Σαρλ ντ' Αμπουάζ, το 1511, και την εκδίωξη των Γάλλων από το Μιλάνο τον επόμενο χρόνο, ο Λεονάρντο επισκέπτεται την Ρώμη υπό την προστασία του αδελφού του πάπα Λέοντα Ι', Τζουλιάνο των Μεδίκων. Στο περιβάλλον της παπικής αυλής καταπάνεται με διάφορα

επιστημονικά πειράματα και μελέτες. Πέρα από διάφορες εφευρέσεις του, σχεδιάζει το έργο της αποξήρασης των ελών της περιοχής Ποντίνι, νότια της Ρώμης. Παράλληλα επιδίδεται σε πειράματα με τις μπογιές και τα βερνίκια της εποχής. Στο πλαίσιο αυτών των μελετών, επινόησε τη μέθοδο του σφουμάτο (sfumato), απλώνοντας διαδοχικές στρώσεις από ημιδιαφανές βερνίκι και δημιουργώντας έτσι ένα ευρύ φάσμα από σκιάσεις. Χαρακτηριστικό δείγμα αυτής της τεχνικής αποτελεί ο πίνακας του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή.



*Άγιος Ιωάννης ο Βαπτιστής, Παράδειγμα εφαρμογής της τεχνικής του σφουμάτο.*

Μετά το θάνατο του Τζουλιάνο των Μεδίκων, το 1516, δέχεται την πρόσκληση του βασιλιά της Γαλλίας Φραγκίσκου Α' και εργάζεται ως ζωγράφος της βασιλικής αυλής. Παράλληλα, συνεχίζει τα πειράματα του και ασχολείται με αρχιτεκτονικά και αρδευτικά σχέδια. Στις 23 Απριλίου του 1519 συντάσσει την διαθήκη του και τελικά πεθαίνει στις 2 Μαΐου στο Κλου (Cloux) της Γαλλίας, κοντά στον βασιλικό πύργο του Αμπουάζ (Amboise). Σύμφωνα με προσωπική του επιθυμία, τάφηκε στην εκκλησία Sainte Florentine, στο Αμπουάζ. Σήμερα έχει διατηρηθεί η επιγραφή της εκκλησίας, η οποία αναφέρει:

«Στην αυλή αυτής της εκκλησίας ετάφη ο Λεονάρντο ντα Βίντσι, ευγενής από το Μιλάνο, μηχανικός και αρχιτέκτονας του βασιλιά, ειδήμων της μηχανικής και κατά το παρελθόν επίσημος ζωγράφος του δούκα του Μιλάνου».





Συντάκτες Μαρία Δεναζά, Χρήστος Δημητρίου, Νίκος Καρακάσης, Μαριλίζα Λιτζεράκου, Δήμητρα Παπαδοπούλου, Νίκος Νίκας, Κωνσταντίνα Πλιάτσικα, Κωστής Πλιάτσικας, Σπύρος Ρεκουντίνης, Κωνσταντίνος Σπύρου, Βύρωνας Χελιδόνης, Δ1-Δ2

Ο Μικελάντζελο ντι Λοντοβίκο Μπουοναρότι Σιμόνι (Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni, 6 Μαρτίου 1475- 18 Φεβρουαρίου 1564), γνωστός περισσότερο ως Μιχαήλ Άγγελος, ήταν γλύπτης, ζωγράφος, αρχιτέκτονας και ποιητής της Αναγέννησης. Σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους σπουδαιότερους δημιουργούς στην ιστορία της τέχνης. Υπήρξε ο μοναδικός καλλιτέχνης της εποχής, του οποίου η βιογραφία εκδόθηκε πριν το θάνατό του, στους Βίους του Τζόρτζιο Βαζάρι, ο οποίος επέλεξε να τον τοποθετήσει στην κορυφή των καλλιτεχνών, χρησιμοποιώντας για τον Μιχαήλ Άγγελο το προσωνύμιο «ο θεϊκός» (Il Divino).

Ο Μιχαήλ Άγγελος γεννήθηκε στις 6 Μαρτίου του 1475, στο Καπρέζε της Ιταλίας, μια κωμόπολη 60 χλμ μακριά από τη Φλωρεντία και που σήμερα, προς τιμήν του, λέγεται Καπρέζε Μικελάντζελο. Ήταν γιος του Λουντοβίκο ντι Μπουοναρότι ντι Σιμόνι και της Φραντσέσκα ντι Νέρι ντελ Μινιάτο ντι Σιένα. Η οικογένεια Μπουοναρότι είχε καταγωγή από παλαιά φλωρεντική οικογένεια και μέλη της είχαν στο παρελθόν καταλάβει σημαντικά αξιώματα. Η οικονομική ευημερία της φαίνεται πως ανατράπηκε στα μέσα του 15ου αιώνα. Το 1474, ο πατέρας του διορίστηκε ως τοποτηρητής στην πόλη Κιούζι και αργότερα στο Καπρέζε. Ο Μιχαήλ Άγγελος είχε άλλα τέσσερα αδέρφια ενώ κατά την γέννα του τελευταίου, το 1481, η μητέρα του πέθανε. Η οικογένεια (ο πατέρας του με όλα τα αδέρφια του Μικελάντζελο) μετακομίζει στο Σετινιάνο, κοντά στη Φλωρεντία, και ο πατέρας του εμπιστεύεται την ανατροφή του μικρού

Μιχαήλ Αγγέλου σε μια παραμύθια, γυναίκα λιθογλύπτη. Είναι το μόνο παιδί που δεν πήρε μαζί του! Σε εκείνο το περιβάλλον ο μικρός Μιχαήλ Άγγελος βάζει τα θεμέλια του για την αγάπη του στη γλυπτική. Ο πατέρας του, ίσως ζηλεύοντας που αγαπούσε ο μικρός την τέχνη του ανθρώπου που ζούσε μαζί του και ήταν κατά ένα τρόπο σαν πατέρας του, είτε επειδή δεν εκτιμούσε τους καλλιτέχνες, αντιστέκεται στην αυθόρμητη κλίση του Μικελάντζελο προς το σχέδιο (ενίοτε και δίνοντας του ξύλο) και τον στέλνει να σπουδάσει υπό την καθοδήγηση ενός Φλωρεντινού ζωγράφου. Ωστόσο το 1487 ξεκίνησε ως μαθητευόμενος στο εργαστήριο ζωγραφικής του Ντομένικο Γκιρλαντάγιο. Εκεί ήρθε σε επαφή με την τεχνική της νωπογραφίας και εξασκήθηκε στο σχέδιο. Θεωρείται πιθανό πως ο Μιχαήλ Άγγελος παρέμεινε στο εργαστήριο του Γκιρλαντάγιο στην διάρκεια τριών ετών μαθητείας, σύμφωνα με σχετική σύμβαση που είχε υπογράψει ο πατέρας του το 1488, ωστόσο υπήρξε σε μεγάλο βαθμό αυτοδίδακτος. Επισκεπτόμενος τον Κήπο των Μεδίκων, όπου διατηρείτο σημαντική συλλογή από αρχαία γλυπτά υπό την εποπτεία του γλύπτη Μπρετόλντο ντι Τζοβάνι, διδάχθηκε την τέχνη της γλυπτικής ενώ παράλληλα γνώρισε τον Λορέντσο των Μεδίκων, επιφανή άρχοντα της Φλωρεντίας, ο οποίος τον εισήγαγε στην αυλή του. Εκπαιδεύτηκε δίπλα στους γιους του Λορέντσο, ενώ συνδέθηκε με τον Μαρσίλιο Φιτσίνο και τον ποιητή Άντζελο Πολιτσιάνο καθώς και τις ιδέες του νεοπλατωνισμού. Σε αυτή την περίοδο, ο Μιχαήλ Άγγελος ολοκλήρωσε δύο μαρμάρινα ανάγλυφα, την «Παναγία της Σκάλας» (1490-1492) και την «Μάχη των Κενταύρων» (1491-1492), έργο κατά

παραγγελία του Λορέντσο και βασισμένο σε ένα θέμα που πρότεινε ο Πολιτσιάνο.



*Η Μάχη των Κενταύρων*

Μετά το θάνατο του Λορέντσο, στις 8 Απριλίου του 1492, και αφού επέστρεψε για ένα διάστημα στο πατρικό του σπίτι, στη συνέχεια φιλοξενήθηκε στο μοναστήρι του Σάντο Σπίριτο (Santo Spirito), όπου του δόθηκε η δυνατότητα να αποκτήσει γνώσεις ανατομίας, μελετώντας τα πτώματα του γειτονικού νοσοκομείου.

Ο Μιχαήλ Άγγελος παρέμεινε στην υπηρεσία των Μεδίκων, μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον γιο του Λορέντσο, τον Πιέρο των Μεδίκων, ωστόσο το καθεστώς του επρόκειτο να καταρρεύσει μετά από την άνοδο του μοναχού Τζιρόλαμο Σαβοναρόλα και της απήχησης των κηρυγμάτων του. Υπό τον φόβο αντιποίνων, ως ευνοούμενος των Μεδίκων, ο Μιχαήλ Άγγελος εγκατέλειψε την Φλωρεντία και αφού έμεινε για ένα διάστημα στη Βενετία, εγκαταστάθηκε αργότερα στη Μπολόνια. Εκεί εξασφάλισε μία σημαντική παραγγελία για την ολοκλήρωση τριών ημιτελών γλυπτών, για την εκκλησία του Σαν Ντομένικο. Παρέμεινε στη Μπολόνια για περισσότερο από ένα χρόνο και επέστρεψε στη Φλωρεντία το Νοέμβριο του 1495. Ο Μιχαήλ Άγγελος, σε αντίθεση με τον Λεονάρντο ντα Βίντσι που θεωρούσε τον Σαβοναρόλα φανατικό, επηρεάστηκε από τα κηρύγματά του, τα οποία ενδεχομένως να συνέβαλαν στην θρησκευτική του συγκρότηση.

Στις 26 Ιουνίου του 1496, επισκέφτηκε τη Ρώμη. Στη Ρώμη, ο Μικελάντζελο φιλοτέχνησε ένα Βάκχο μετά από παραγγελία του Ριάριο, ενώ αργότερα ανέλαβε την δημιουργία της πιεττά (αποκαθήλωση) του Βατικανού, στην Βασιλική του Αγίου Πέτρου. Αυτό το έργο το ξεκίνησε την ίδια χρονιά του βίαιου

θανάτου του Σαβοναρόλα. Μετά το θάνατο του μοναχού στην πυρά, το 1498, η Φλωρεντία ζει μέσα σε μια χαοτική ευφορία: οι αριστοκράτες ανακτούν μέρος της ισχύος τους και δίνεται έμφαση στις υλικές και σωματικές απολαύσεις. Ο Σαβοναρόλα πίστευε στην αξία της τέχνης μόνο όταν αυτή έχει θρησκευτική κατήχηση. Αυτήν την αξία την περιφρονούσε ο Μικελάντζελο. Δεν ένοιωθε πως έβρισκε τον Θεό μέσα από την ηθική στάση αλλά μόνο μέσα από την ομορφιά, τις ωραίες αναλογίες του προσώπου και του σώματος. Η σύνθεση της Πιεττά είναι στην ουσία η Αποκαθήλωση του Χριστού από τον σταυρό. Θρησκευτικό θέμα. Δεν θυμίζει καθόλου όμως τον τρόπο παρουσίασης του ίδιου θέματος από άλλους καλλιτέχνες της εποχής και προηγούμενα. Ο Μικελάντζελο εστιάζεται στην ήρεμη ομορφιά των μορφών αντί για τον πόνο και την οδύνη. Κλασική ομορφιά και νατουραλισμός. Η δημιουργία του αγάλματος, του ανατέθηκε από τον καρδινάλιο Ζαν ντε Μπιλέρ, αντιπρόσωπο της εκκλησίας της Γαλλίας στη Ρώμη. Κατασκευάστηκε για το ταφικό μνημείο του καρδινάλιου. Η σύνθεση του είναι πυραμοειδής. Η κορυφή της πυραμίδας είναι το κεφάλι της Παναγίας, ενώ το φόρεμά της με τις έντονες πτυχώσεις και τα ανοιχτά γόνατά της, για να συγκρατούν το σώμα του Χριστού, είναι η βάση. Κάτω φαίνονται τα βράχια του Γολγοθά λιγότερο δουλεμένα, ώστε το βλέμμα του θεατή να στρέφεται ψηλά. Το σώμα της Παναγίας είναι αναλογικά πολύ μεγαλύτερο από το σώμα του Χριστού. Αυτό εξυπηρετεί την ισορροπία της σύνθεσης, και τελικά υπάρχει μια μεγάλη οπτική αρμονία των δύο σωμάτων. Τα σώματα έχουν μια περιστροφική κίνηση και σχετίζονται με άνεση, χωρίς να τονίζεται το βάρος του νεκρού σώματος. Το αριστερό χέρι της Παναγίας είναι με ανοιχτή την παλάμη προς τα επάνω, συμβολίζοντας την αποδοχή της θυσίας του Ιησού. Το κεφάλι της γέρνει ελαφρώς δεξιά προς το σώμα του Υιού της. Η Παναγία απεικονίζεται σε πολύ νεαρή ηλικία (ακόμη και πιο νέα από τον Χριστό) και για αυτό υπάρχουν σχετικές ερμηνείες. Μια απ' αυτές είναι πως η νιότη της συμβολίζει την αγνότητά της, μία άλλη ότι

στην πραγματικότητα παριστάνεται η Παναγία να κρατά το βρέφος Ιησού. Η νεανική της εμφάνιση και η ήρεμη έκφραση του προσώπου, σε συνδυασμό με τη θέση των χεριών, υπαινίσσεται ότι βλέπει το παιδί της, ενώ οι θεατές βλέπουν μια εικόνα από το μέλλον.

Το έργο τοποθετήθηκε αρχικά στο παρεκκλήσι της Σάντα Πετρονίλλα, ένα ρωμαϊκό μαυσωλείο κοντά στην εκκλησία του Αγίου Πέτρου.



*Αποκαθήλωση*

Η πιετὰ συνέβαλε καθοριστικά στην καταξίωσή του, ενώ αποτελεί και το μοναδικό έργο που φέρει την υπογραφή του Μικελάντζελο, ο οποίος φρόντισε να χαραξεί τις λέξεις MICHEL ANGELUS BONAROTUS FLORENT FACIBAT.



*Ο Μικελάντζελο χάραξε το όνομά του στη ζώνη που διατρέχει το στήθος της Μαρίας*

Ο Μιχαήλ Άγγελος έμεινε στην πόλη της Ρώμης για περίπου πέντε χρόνια και στη συνέχεια επέστρεψε στην Φλωρεντία, η οποία προερχόταν από μια περίοδο πολιτικής αστάθειας μετά την καταδίκη του Σαβοναρόλα. Χάρη στη φήμη που είχε αποκτήσει στη Ρώμη, ανέλαβε αρκετές παραγγελίες έργων. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζει η ανάθεση του Δαβίδ, για τον καθεδρικό ναό της Φλωρεντίας, ενός μαρμάρινου γλυπτού μεγάλων διαστάσεων. Ο βιβλικός Δαβίδ (που αναμετρήθηκε με τον Γολιάθ) φιλοτεχνήθηκε από το 1501 ως το 1504, είναι ένα από τα αριστουργήματα στην Αναγεννησιακή γλυπτική τέχνη. Σύμβολο δύναμης και νεανικής ομορφιάς. Τότε είχε θεωρηθεί από την δημοκρατία της

Φλωρεντίας που ήταν ανεξάρτητη πόλη κράτος, σαν σύμβολο της ανεξαρτησίας της αφού την απειλούσαν πολύ πιο ισχυρά αντίπαλα κράτη. Η δημιουργία του στο τεχνικό κομμάτι βασιζόταν στην τέλεια γνώση του αντρικού σώματος. Το έργο προσέδωσε μεγάλο κύρος στο Μικελάντζελο και τοποθετήθηκε τελικά στην Πιάτσα ντέλλα Σινιορία (Piazza della Signoria) μπροστά από το Παλάτσο Βέκιο (Palazzo Vecchio).



*Δαβίδ*

Το 1505, ο Μιχαήλ Άγγελος επέστρεψε στη Ρώμη μετά από πρόσκληση του νέου Πάπα Ιουλιού Β', ο οποίος του ανέθεσε τη δημιουργία ενός επιβλητικού μαυσωλείου. Το έργο αυτό τελικά έμεινε ημιτελές, ωστόσο κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας του, ο Μικελάντζελο αναλάμβανε παράλληλα και άλλες παραγγελίες. Μία από αυτές αφορούσε στην διακόσμηση του θόλου του Παπικού Παρεκκλησίου (Καπέλα Σιξτίνα), με νωπογραφίες των δώδεκα Αποστόλων. Ο Μιχαήλ Άγγελος αντιπρότεινε ένα περισσότερο σύνθετο και φιλόδοξο εγχείρημα, δημιουργώντας τελικά, σε διάστημα τεσσάρων ετών (1508-1512), περισσότερες από 300 βιβλικές φιγούρες και άλλες θρησκευτικές παραστάσεις, όπως σκηνές από την Γέννηση, την ιστορία του Νώε ή τη Δευτέρα Παρουσία. Τα τέσσερα αυτά χρόνια, λέγεται, ότι ο Μικελάντζελο δεν βγήκε από την Καπέλα Σιξτίνα παρά ελάχιστα και δεν επέτρεψε σε κανέναν να δει το έργο του, δημιουργώντας έτσι μια αναστάτωση, μια φήμη και πλήθος κόσμου σόρρευε έξω από το Παρεκκλήσι. Σημαντική καινοτομία υπήρξε επίσης η απεικόνιση θεμάτων που προέρχονταν από την αρχαία ελληνική και ρωμαϊκή παράδοση, χωρίς άμεση σχέση με την χριστιανική θρησκεία,

όπως οι Σιβύλλες. Και βέβαια ο ζωγράφος κατέληξε σε μια νέα μορφή αναπαράστασης, με την τεχνοτροπία του να παραμορφώνει τις φιγούρες για να φαίνονται σωστά κοιτώντας τες κάτω από τον ψηλό θόλο. Κι όταν στις 31 Οκτωβρίου 1512 έγιναν τα αποκαλυπτήρια του εμβληματικού έργου με τα καλειδοσκοπικά εφέ και την κορυφαία στην ιστορία της τέχνης «Δημιουργία του Αδάμ», όλοι έμειναν με το στόμα ανοιχτό.



Καπέλα Σιξτίνα



Δημιουργία του Αδάμ

Ο Μιχαήλ Άγγελος συνέχισε να εργάζεται σε θρησκευτικού τύπου διακοσμήσεις για παπικά παρεκκλήσια (Μαυσωλείο Ιουλιού Β') και άλλα μνημεία στις επόμενες δεκαετίες, αν και με διαλείμματα, λόγω των πολεμικών και κοινωνικών συγκρούσεων της εποχής. Στα αρχιτεκτονικά του «διαμάντια» περιλαμβάνονται το Παρεκκλήσι των Μεδίκων και η Λαυρεντιανή Βιβλιοθήκη της Φλωρεντίας, που στήθηκε για να στεγάσει τη συλλογή βιβλίων του βασιλικού οίκου. Τα κτίρια αυτά, που συνδυάζουν την αρχιτεκτονική και τη γλυπτική (το μεγάλο όραμα του Μιχαήλ Άγγελου), αποτελούν σημεία καμπής στην ιστορία της αρχιτεκτονικής. Το 1534 ανέλαβε να ζωγραφίσει την «Δευτέρα Παρουσία» στην Καπέλα Σιξτίνα. Για την «Δευτέρα Παρουσία» ο Μιχαήλ Άγγελος εργάστηκε από το 1536 ως τα Χριστούγεννα του 1541. Πολύ επίπονη δουλειά και ριψοκίνδυνη. Ήταν και μεγάλης ηλικίας. Κάποια στιγμή έπεσε από την σκαλωσιά και

χτύπησε σοβαρά το πόδι του. Επανήλθε όμως πολύ σύντομα.

Πέρα από τις αναρίθμητες αρχιτεκτονικές παραγγελίες που ανέλαβε στα κατοπινά αυτά χρόνια, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνονται ακόμα και οχυρωματικά έργα, του ανατέθηκε και η αρχιτεκτονική ολοκλήρωση της βασιλικής του Αγίου Πέτρου (1546), στον αρχικό σχεδιασμό του Μπραμάντε, γεγονός που αποτέλεσε τον ακρογωνιαίο λίθο της δημιουργικής του πέννας... Τα σχέδια που ακολουθήθηκαν ανήκαν στον Ντονάτο Μπραμάντε, ωστόσο ο Μιχαήλ Άγγελος σχεδίασε το θόλο της, η κατασκευή του οποίου ολοκληρώθηκε πριν το θάνατό του, αν και η τοποθέτησή του έλαβε χώρα μεταγενέστερα.

Η υγεία του είχε χειροτερεύσει, εξαιτίας του γεγονότος ότι περνούσε άπειρες ώρες σε περιέργες στάσεις σώματος για να φιλοτεχνεί τις μνημειώδεις συνθέσεις του. Σε ποιήμά του καταγράφει την τεράστια σωματική καταπόνηση που υπέστη όταν ζωγράφιζε τον θόλο της Καπέλα Σιξτίνα.

Η ποιητική φλέβα του Μιχαήλ Άγγελου, που είχε βρει δημιουργική διέξοδο πρωτότερα σε γλυπτική, ζωγραφική και αρχιτεκτονική, άρχισε πλέον να τον απασχολεί και στη λογοτεχνική της βάση. Παρά το γεγονός ότι δεν παντρεύτηκε ποτέ, ο μεγάλος μετρ της τέχνης ήταν σταθερά προσηλωμένος στη χήρα ευγενούς καταγωγής Vittoria Colonna, η οποία αποτέλεσε τόσο τη μούσα όσο και τον παραλήπτη των περισσότερων από τα 300 ποιήματα και σονέτα που συνέταξε ο δάσκαλος.

Πέθανε στις 18 Φεβρουαρίου του 1564, λίγες μόλις εβδομάδες πριν από τα 89α γενέθλιά του, στο σπίτι του στη Ρώμη. Σύμφωνα με τον Βαζάρι, διατύπωσε τη διαθήκη του λέγοντας πως αφήνει "την ψυχή του στο Θεό, το σώμα του στη γη και τα υλικά αγαθά στους πιο κοντινούς συγγενείς". Η σορός του εναποτέθηκε σε μία σαρκοφάγο στην Εκκλησία των Αγίων Αποστόλων στη Ρώμη, αλλά μετά από λίγες ημέρες, ο ανηψιός του, Λιονάρντο Μπουανόρι, οργάνωσε την κλοπή της, μεταφέροντας το λείψανο στην Βασιλική της Santa Croce της Φλωρεντίας, εκπληρώνοντας σχετική επιθυμία του ίδιου του Μιχαήλ Άγγελου.

# Ραφαήλ

Συντάκτες Μιχάλης Ανδρεόλας, Δημήτρης Αυγερίκος, Στέλιος Κωστώρας, Λίνα Σπυροπούλου, Εμμανουέλα Σταυριανουδάκη, Γεωργιάνα Τζιαγαδούρα, Δ1-Δ2



Αυτοπροσωπογραφία του Ραφαήλ

Ο Ραφαήλ Σάντι (1483-1520), αρχηγός της Ρωμαϊκής Σχολής (Ρώμη), αρχιτέκτονας και ζωγράφος, παρόλο που πέθανε νεώτατος, δημιούργησε αριστουργήματα χαρακτηριζόμενα από ακρίβεια στο σχέδιο, αρμονία των γραμμών και μια αξεπέραστη λεπτότητα χρωμάτων.

Γεννήθηκε στις 28 Μαρτίου 1483, στο Ουρμπίνο της Ιταλίας, γιος του Τζιοβάνι Σάντι Ντι Πιέτρο και της Μάγια Ντι Μπατίστα Ντι Νικόλα Κιάρλα. Ο πατέρας του υπήρξε ένας διακεκριμένος ζωγράφος, ποιητής, χρονικογράφος και έχαιρε ιδιαίτερης εκτίμησης κι ο μικρός Ραφαήλ, από νωρίς τον βοηθά στο εργαστήρι του. Στα 8 χάνει τη μητέρα του κι ο πατέρας ξαναπαντρεύεται λίγους μήνες μετά. Τρία χρόνια μετά πεθαίνει κι ο πατέρας του, ενώ η μητριά του εξαφανίζεται για να μη πάρει την ευθύνη του. Έτσι ο 11χρονος Ραφαήλ στρέφεται στην εκκλησία και πιο

συγκεκριμένα στον θείο του Μπαρτολομέο. Γύρω στο 1495 μαθητεύει στο εργαστήρι του Περούτζινο. Ο Περούτζινο ήταν ένας από τους καλλιτέχνες που η γλυκύτητα και η ευλάβεια του ύφους του σε θρησκευτικά θέματα είχε εμπνεύσει ομόφωνο θαυμασμό. Το 1500 είναι πια ένας ανεξάρτητος καλλιτέχνης. Απόλυτη αίσθηση του μέτρου και ένα ισορροπημένο και γλυκό όραμα χαρακτηρίζουν τα πρώτα έργα του Ραφαήλ την εποχή αυτή, όπως οι «Τρεις Χάριτες», το «Όνειρο του Ιππότη» και «Ο Άγιος Γεώργιος και ο δράκοντας».



Ο Άγιος Γεώργιος και ο δράκοντας

Το 1501 φιλοτεχνεί μίαν εικόνα, για τον ναό του Αγίου Νικολάου στη Φλωρεντία. Το 1504 ο Ραφαήλ φτάνει στην Φλωρεντία, η οποία την εποχή εκείνη ήκμαζε καλλιτεχνικά και ήταν η γενέτειρα των μεγάλων έργων της Αναγέννησης. Εκεί μαθητεύει κοντά στους 2 μεγάλους ζωγράφους της εποχής Μιχαήλ-Άγγελο και Λεονάρντο Ντα-Βίντσι. Αποτέλεσμα της μαθητείας αυτής είναι μια σειρά από ανυπέβλητες σε ωραιότητα Παναγίες.

Προϊόντα μεγάλης προκαταρκτικής εργασίας, που αποκαλύπτουν την αδιάκοπη προσπάθειά του να επιτύχει, πέρα από την σχηματοποιημένη μορφή, μια διατύπωση καθαρότητα και εκφραστική. Οι κυριότερες από αυτές είναι η «Παναγία του Μεγάλου Δούκα», το 1505, η «Παναγία με την καρδερίνα», το 1506 και η «Ωραία περιβολάρισα» ή «Η Ωραία Κηπουρός», το 1507.



*Η Ωραία Κηπουρός*

Το 1508, πάει στη Ρώμη, όπου ο Πάπας Ιούλιος Β' του αναθέτει τον διάκοσμο των διαμερισμάτων του, στο Βατικανό. Εκεί ολοκληρώνει σ'ένα χρόνο το έργο "Η Σχολή Των Αθηνών".



*Η Σχολή Των Αθηνών*

Το 1512 ξεκινά τις εργασίες στο ταφικό παρεκκλήσι του Κιτζί, στη Σάντα Μαρία. Δύο χρόνια μετά διορίζεται αρχιτέκτονας του Αγίου Πέτρου. Σκοπεύει να παντρευτεί

τη Μαρία Μπιμπιένα, ανηψιά του καρδινάλιου Ντόβιτσι ντι Μπιμπιένα, την οποία όμως τελικά δεν νυμφεύτηκε ποτέ. Την επόμενη χρονιά, ο Πάπας Λέων Ι' του αναθέτει τη συντήρηση και καταγραφή των αρχαίων μαρμάρων. Έτσι ο Ραφαήλ έχει γίνει και αρχιτέκτονας που σχεδιάζει επαύλεις, εκκλησίες και παλάτια. Τα πήγαινε καλά με τους ανθρώπους και το εργαστήρι του δεχόταν αρκετές παραγγελίες.

Το 1520, Μεγάλη Παρασκευή, 6 Απριλίου κι ενώ θα 'κλεινε τα 37 του χρόνια, πεθαίνει ξαφνικά. Αφήνει σχεδόν ολοκληρωμένο το έργο του: "Μεταμόρφωση". Ο θάνατός του προκάλεσε συγκίνηση, γιατί θεωρούνταν ο μεγαλύτερος καλλιτέχνης όλων των εποχών και φυσικά όσοι βλέπανε το τελευταίο, όλο ζωή πίνακα και από την άλλη μεριά το νεκρό κορμί του, νιώθανε μεγάλο και πικρό πόνο. Η κηδεία του Ραφαήλ ήταν μεγαλοπρεπής και την παρακολούθησε πλήθος κόσμου. Η νεκρώσιμη ακολουθία τελέστηκε στο Βατικανό και η σορός του, με δική του επιθυμία, ενταφιάστηκε στο Πάνθεον της Ρώμης. Δίπλα στον τάφο του υπάρχει ένα μνημείο αφιερωμένο στη μνηστή του Μαρία Μπιμπιένα.



*Μεταμόρφωση*

# Δομήνικος Θεοτοκόπουλος

Συντάκτες Λυδία Γιαννακοπούλου, Δανάη Γκρόπα, Βασίλης Διακονιαράκης, Παύλος Κουντουριώτης, Αμαλία Προβίδα, Νικολέτα Σακελλαρίου, Μελίνα Τσαφαρά, Δ1-Δ2



*Αυτοπροσωπογραφία*

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (1541 – 7 Απριλίου 1614), γνωστός επίσης με το ισπανικό προσωνύμιο *El Greco*, δηλαδή «Ο Έλληνας», ήταν Κρητικός ζωγράφος, γλύπτης και αρχιτέκτονας της Ισπανικής Αναγέννησης. Έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μακριά από την πατρίδα του, δημιουργώντας το κύριο σώμα του έργου του στην Ιταλία και στην Ισπανία.

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος γεννήθηκε πιθανότατα το 1541 στον Χάνδακα, το σημερινό Ηράκλειο της Κρήτης, την εποχή της Βενετοκρατίας. Η ημερομηνία γέννησης του προκύπτει όχι από κάποιο επίσημο έγγραφο της εποχής αλλά με βάση μία ιδιόχειρη σημείωση του, σύμφωνα με την οποία το 1606 ήταν 65 ετών. Ο πατέρας του, Γεώργιος Θεοτοκόπουλος, ήταν φοροσυλλέκτης και έμπορος. Για τη μητέρα του δεν διαθέτουμε πληροφορίες, ενώ άγνωστη παραμένει και η ταυτότητα μιας ενδεχόμενης πρώτης, Ελληνίδας συζύγου του. Είχε έναν μεγαλύτερο αδελφό, τον Μανούσο Θεοτοκόπουλο (1531-1604), ο

οποίος ακολούθησε το επάγγελμα του πατέρα τους.

Ο Θεοτοκόπουλος εκπαιδεύτηκε ως αγιογράφος, γεγονός που πιστοποιείται από ένα δημόσιο έγγραφο του 1563, ενώ θα πρέπει να μελέτησε από νεαρή ηλικία την αρχαία ελληνική και κλασική γραμματεία. Στην Κρήτη, που από το 1211 αποτελούσε μέρος της ενετικής επικράτειας, οι ζωγράφοι και οι αγιογράφοι συνδύαζαν το βυζαντινό ιδίωμα με τις Δυτικές επιρροές, φιλοτεχνώντας φορητές κυρίως εικόνες και διαμορφώνοντας τη λεγόμενη Κρητική Σχολή. Ο Θεοτοκόπουλος εξουκειώθηκε από νωρίς με έργα καλλιτεχνών της Αναγέννησης και από το 1563 εξασκούσε επίσημα το επάγγελμα του ζωγράφου. Στην πρώιμη δημιουργική περίοδο του Γκρέκο ανήκει Η «Κοίμηση της Παναγίας» (π. 1567, Εκκλησία της Παναγίας των Ψαριανών), που ανακαλύφθηκε το 1983 στη Σύρο έχοντας μεταφερθεί εκεί πιθανότατα από Ψαριανούς εποίκους μετά την καταστροφή των Ψαρών και αποτελεί το πρώτο σωζόμενο έργο του με την υπογραφή του.



*Κοίμηση της Παναγίας*

Με δεδομένο πως η Κρήτη ανήκε στην επικράτεια της Δημοκρατίας της Βενετίας, ήταν φυσιολογική η εγκατάστασή του στη Βενετία για τη συνέχιση των σπουδών του. Έζησε στη Βενετία περίπου μέχρι το 1570 επιχειρώντας να ακολουθήσει τα πρότυπα των καλλιτεχνών που κυριαρχούσαν στη καλλιτεχνική ζωή της πόλης, μεταξύ αυτών ο Τιτσιάνο και ο Τιντορέττο ενώ ζωγράφισε πίνακες, όπως «Ο Διωγμός των εμπόρων από το Ναό». Την ίδια περίοδο υιοθέτησε την τεχνική της ελαιογραφίας, ζωγραφίζοντας πλέον σε μουσαμά και εγκαταλείποντας το ξύλο.



*Ο Διωγμός των εμπόρων από το Ναό*

Το 1570 εγκατέλειψε τη Βενετία και πήγε να εργαστεί στη Ρώμη. Στην Αιώνια Πόλη διεύρυνε τον κύκλο των γνωριμιών του και απέκτησε τέτοια αυτοπεποίθηση για την τέχνη του, ώστε να υποστηρίξει ότι αν καταστρέφονταν οι τοιχογραφίες της «Καπέλα Σιξτίνα» που είχε ζωγραφίσει ο Μιχαήλ Άγγελος, θα μπορούσε αυτός να κάμει καλύτερες. Η παρατήρησή του αυτή θεωρήθηκε τότε βλασφημία και επιτάχυνε την απόφασή του να εγκαταλείψει τη Ρώμη και σε συνδυασμό με τις γνωριμίες του στον κύκλο των Ισπανών ευγενών της Ρώμης να εγκατασταθεί αρχικά στη Μαδρίτη (1576) και τον επόμενο χρόνο στο Τολέδο, πόλη που αποτελούσε τότε θρησκευτικό και πολιτικό κέντρο της Ισπανίας, με περίπου 62.000 κατοίκους. Εκεί δημιούργησε ορισμένα από τα πιο γνωστά έργα της ώριμης περιόδου του και γνώρισε την καθιέρωση. Διακόσμησε με πίνακες τον ναό του Αγίου Δομηνίκου, το ανάκτορο του Εσκοριάλ και τη μητρόπολη του Τολέδου. Σπουδαιότεροι πίνακες του είναι η «Ανάληψη της Θεοτόκου», «Η Αγία Τριάδα», «Η Ανάσταση του Σωτήρος», «Το μαρτύριο του

Χριστού», «Εσπόλιο» (σκηνή από τα πάθη του Χριστού), «Ο Λαοκόων» και «Η Πεντηκοστή». Η «Ανάληψη της Θεοτόκου», που τοποθετήθηκε στο κεντρικό ρετάμπλ της αγίας τράπεζας, όπως και η «Αγία Τριάδα», αναδεικνύουν την ικανότητα του Γκρέκο να συνδυάζει στοιχεία από τον Τιτσιάνο και τον Μιχαήλ Άγγελο, παραδίδοντας τελικά μία πρωτότυπη σύνθεση. Εκτός από τα έργα ζωγραφικής, ανέλαβε επίσης το αρχιτεκτονικό σχέδιο των ρετάμπλ και άλλα διακοσμητικά στοιχεία τους.



*Η Ανάληψη της Θεοτόκου*



*El Espolio - Ο διαμερισμός των ιματίων του Χριστού,*



Το 1578 είναι μια σημαντική χρονιά στη ζωή του Γκρέκο. Θα αποκτήσει το πρώτο και μοναδικό του παιδί, τον Χόρχε Μανουέλ, από τη σχέση του με τη δόνα Χερόνιμα δε λας Κουέβας, με την οποία θα ζήσει το υπόλοιπο του βίου του, αλλά δεν θα την παντρευτεί. Οι μελετητές του έργου του πιστεύουν ότι η δόνα Χερόνιμα εικονίζεται στην προσωπογραφία «Η κυρία με την ερμίνη» του Λεονάρντο ντα Βίντσι.

Το εργαστήριο του γνώρισε μέγιστη ακμή κατά την περίοδο 1600-1607, ενώ συνεργάτης του υπήρξε από το 1597 και ο γιος του, το όνομα του οποίου αναφέρεται σε αρκετά έγγραφα της εποχής. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του, ο Θεοτοκόπουλος φιλοτέχνησε το έργο «Λαοκόων», που αποτελεί τον μοναδικό πίνακά του με θέμα από τη μυθολογία και απεικονίζει τον Λαοκόων, πρόσωπο της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας, έναν από τους Τρώες ιερείς του Θυμβραίου Απόλλωνα.

Διασώζονται μόλις τρεις τοπογραφίες του Γκρέκο, οι δύο από τις οποίες απεικονίζουν το Τολέδο. Ο πίνακας «Αποψη του Τολέδου» φανερώνει την χαρακτηριστική τάση του να μην εστιάζει τόσο στην ακρίβεια της τοπογραφίας όσο στη δραματοποίησή της. Ο Γκρέκο επέλεξε να απεικονίσει μόνο το ανατολικό τμήμα της πόλης, ενώ δεν δίστασε να τροποποιήσει τη θέση κτιρίων της, προκειμένου να ικανοποιήσει τις ανάγκες του στη σύνθεση.



*Άποψη του Τολέδου*

Η τελευταία παραγγελία που ανέλαβε ο Θεοτοκόπουλος ήταν για το νοσοκομείο Ταβέρα του Τολέδου, για την οποία συνεργάστηκε με το γιο του.

Πέθανε στις 7 Απριλίου του 1614, πριν ολοκληρώσει το έργο και αρχικά θάφτηκε στην εκκλησία του Αγίου Δομήνικου στο Τολέδο. Το 1619, ο γιος του μετέφερε το λείψανό του στην εκκλησία του Σαν Τορκουάτο, η οποία αργότερα κατεδαφίστηκε με αποτέλεσμα να χαθεί το φέρετρό του. Στην απογραφή που συνέταξε ο γιος του μετά το θάνατο του Γκρέκο, αναφέρονταν 143 ολοκληρωμένοι πίνακες, 45 γύψινα ή πήλινα προπλάσματα, 150 σχέδια, 30 σχέδια για ρετάμπλ καθώς και 200 χαρακτηριστικά έργα.

Για πολλά χρόνια το όνομά του έμεινε στην αφάνεια και οι πίνακές του σε εκκλησίες και παλάτια της Ιταλίας και της Ισπανίας θεωρούνταν ως έργα κάποιου τρελού. Από τις αρχές του 20ου αιώνα το έργο του άρχισε να αναγνωρίζεται και σήμερα θεωρείται ένας από τους κορυφαίους εικαστικούς καλλιτέχνες όλων των εποχών, που επηρέασε ζωγράφους της μοντέρνας τέχνης, όπως τον Πάμπλο Πικάσο, τον Πωλ Σεζάν, πρόδρομο του κυβισμού και τους εξπρεσιονιστές.

Το 2014 ανακηρύχθηκε έτος Ελ Γκρέκο στην Ισπανία. Η Ελλάδα τον τίμησε και αυτή, κηρύσσοντας το 2014 έτος Ελ Γκρέκο.

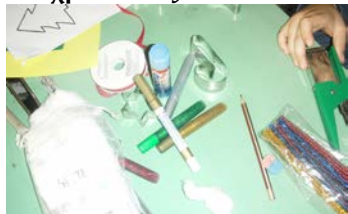
## Ωρα για μικρές δημιουργίες...

### Κατασκευή χριστουγεννιάτικου δέντρου μπόμπλε για το δωμάτιό σου

Υπεύθυνοι κατασκευής Μυρτώ Βαζάκα-Βόδενα και Αλέξανδρος Ζησούλης, ΣΤ1

Τα μπόμπλε είναι ελαφρές διακοσμητικές κατασκευές που τις κρεμάμε και με το παραμικρό ρεύμα αέρα κινούνται και στριφογυρνάνε. Ακολούθησε τις οδηγίες και θα έχεις έτοιμο το χριστουγεννιάτικο δέντρο για το δωμάτιό σου.

#### Θα χρειαστείς:



1 κλαδάκι δέντρου μήκους περίπου ενός μέτρου  
Κορδέλα λεπτή χριστουγεννιάτικη  
Κουπ πατ  
χριστουγεννιάτικα σχέδια (αστέρι, δέντρο, ζαχαρωτό, μπότα, μπισκότο)  
1 φύλλο χαρτόνι μεταλλιζέ πράσινο  
1 φύλλο χαρτόνι μεταλλιζέ χρυσό  
1 φύλλο πράσινη τσόχα  
1 χαρτόνι κόκκινο  
1 αφρώδες φύλλο καφέ  
1 αφρώδες φύλλο κίτρινο  
Κόλλες γκλίτερ διάφορα χρώματα  
3 σύρματα χειροτεχνίας πίπας  
1 χρυσό ανεξίτηλο μαρκαδόρο  
Μολύβι  
Γόμα  
Ψαλίδι  
Κόλλα  
Συραπτικό  
Λίγο βαμβάκι

#### Οδηγίες

1. Σχεδιάζω με τη βοήθεια των κουπ πατ και κόβω με το ψαλίδι 6 αστέρια στο κίτρινο αφρώδες φύλλο  
8 αστέρια στο χρυσό μεταλλιζέ φύλλο  
3 δεντράκια στο πράσινο μεταλλιζέ φύλλο  
4 δεντράκια στην πράσινη τσόχα  
3 μπισκότα-ανθρωπάκια στο καφέ αφρώδες φύλλο  
3 ζαχαρωτά στο κόκκινο χαρτόνι  
3 μπότες στο κόκκινο χαρτόνι



2. Με το χρυσό ανεξίτηλο μαρκαδόρο φτιάχνω σχέδια της αρεσκείας μου στα κίτρινα αστέρια. Κάνω σε κάθε αστέρι μία ψαλιδιά σε μία του πλευρά έως το κέντρο του και μετά ενώνω τα αστέρια ανά δύο έτσι ώστε να δημιουργηθούν τρία τρισδιάστατα στολίδια.



3. Ενώνω τα τέσσερα τσόχινα δεντράκια ανά δύο με συραπτικό και τα γεμίζω με βαμβάκι για να γίνουν «παχουλά». Στη συνέχεια με τις κόλλες γκλίτερ ζωγραφίζω μπάλες στα δεντράκια.



4. Τυλίγω στα ζαχαρωτά από κόκκινο χαρτόνι από ένα σύρμα χειροτεχνίας για να έχουν μεγαλύτερη λάμψη.



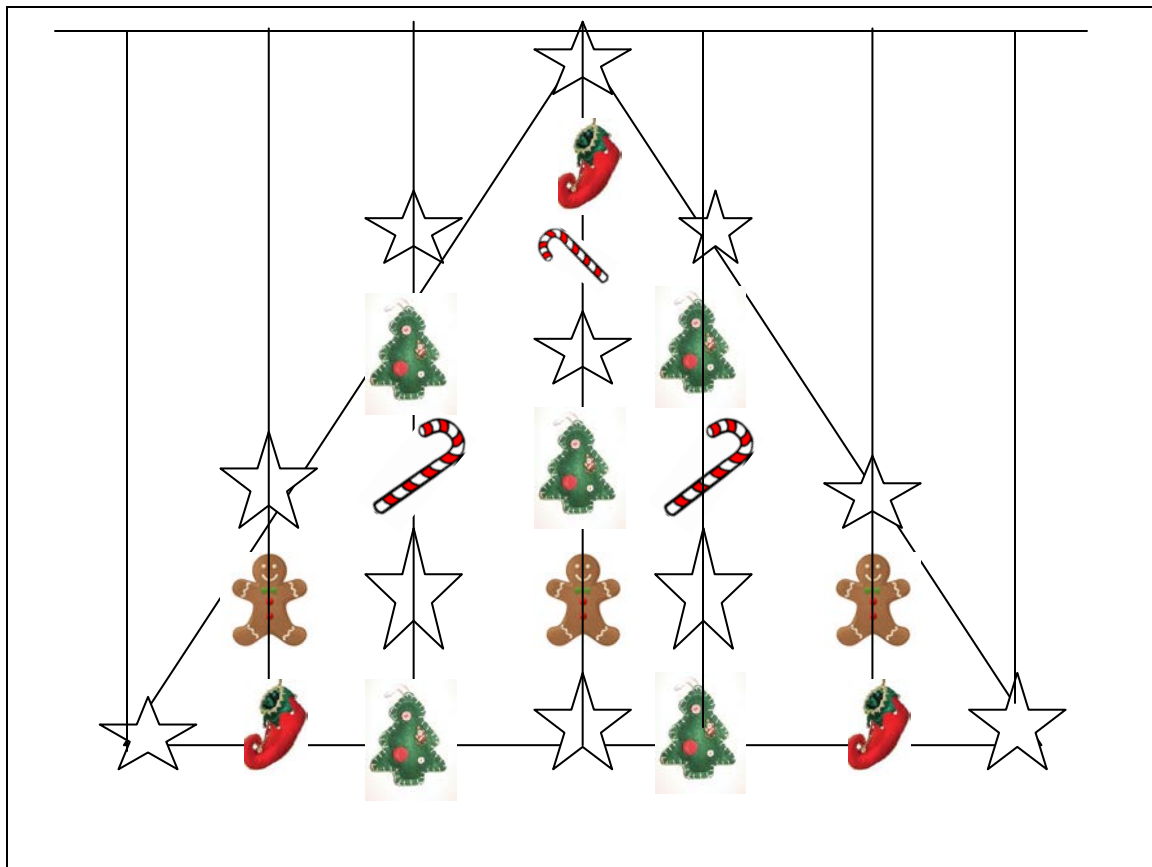
5. Στολίζω τα μπισκότα-ανθρωπάκια με μάτια-μύτη-στόμα-κουμπιά χρησιμοποιώντας τα γκλίτερ.



6. Κόβω ένα κομμάτι κορδέλας και δένω τις δύο άκρες της στις άκρες του κλαδίου, έτσι ώστε να μπορώ να το κρεμάσω.
7. Κόβω 7 κομμάτια κορδέλας ίσου μήκους και τα δένω από το κλαδί ανά 10 εκατοστά περίπου απόσταση.



8. Με το συραπτικό συράπτουμε τα στολίδια που ετοιμάσαμε στις κορδέλες προσπαθώντας να δημιουργήσουμε το σχήμα ενός δέντρου ως εξής:



## Αθλητισμός

# Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες - Χειμερινά σπορ

Συντάκτες Αντώνης Γαλλίος, Χρήστος Καρατζιάς και Θανάσης Κωστόπουλος, ΣΤ1

Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες είναι το κορυφαίο αθλητικό ραντεβού των χειμερινών σπορ, που διεξάγεται κάθε τέσσερα χρόνια από το 1924 υπό την αιγίδα της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής (ΔΟΕ). Η ιδέα για τη διοργάνωσή τους ανήκε στον σουηδό στρατηγό και σπόρτμαν Βίκτορ Γκούσταβ Μπαλκ (1844-1928), εμπνευστή των Βορείων ή Σκανδιναβικών Αγώνων (Nordic Games), που διεξήχθησαν από το 1901 έως το 1926, με έμφαση στα χειμερινά σπορ. Ο Μπαλκ έπεισε τον φίλο του ιδρυτή της ΔΟΕ βαρόνο Πιερ Ντε Κουμπερτέν να συμπεριλάβει χειμερινά αγωνίσματα στο πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων. Έτσι, στους Ολυμπιακούς του Λονδίνου το 1908 έκανε την εμφάνισή του το άθλημα των παγοδρομιών.



Αφίσα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Chamonix της Γαλλίας

Οι πρώτοι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες διεξήχθησαν το 1924 στο Chamonix της Γαλλίας και από τότε η διοργάνωση επαναλήφθηκε κάθε 4 χρόνια μέχρι και το 1936, αφού στη συνέχεια ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος σταμάτησε κάθε αθλητική

δραστηριότητα. Οι αγώνες άρχισαν ξανά το 1948 και διεξάγονταν την ίδια χρονιά με τους θερινούς, μέχρι και το 1992. Από το 1994 στο Lillehammer της Νορβηγίας, οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί τοποθετήθηκαν χρονικά ακριβώς στη μέση της θερινής Ολυμπιάδας, κάτι που ισχύει μέχρι και σήμερα.

Δέκα είναι τα κράτη που στο παρελθόν έχουν φιλοξενήσει σε πόλεις τους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες: η Γαλλία, η Ιταλία, οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία, η Αυστρία, η Ελβετία, η Νορβηγία, ο Καναδάς, η Γιουγκοσλαβία και η Γερμανία. Τη μερίδα του λέοντος έχουν οι ΗΠΑ με 4 διοργανώσεις (Lake Placid 1932 και 1980, Squaw Valley 1960 και Salt Lake City 2002) και η Γαλλία με 3 (Chamonix 1924, Grenoble 1968 και Albertville 1992).

Οι τελευταίοι αγώνες που διεξήχθησαν ήταν οι 22οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες οι οποίοι ολοκληρώθηκαν στο Σότσι της Ρωσίας και έθεσαν ψηλά τον πήχη για την Πιονγκτσάνγκ της Νότιας Κορέας, που θα διοργανώσει τους Αγώνες το 2018.

Τα αθλήματα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων είναι τα εξής:

- παγοδρομία (καλλιτεχνικό πατινάζ, παγοδρομία ταχύτητας, μικρή πίστα στον πάγο)
- χόκεϊ επί πάγου
- ελκθροδρομία λούτζ
- κέρλινγκ
- χιονοδρομία (αλπικό σκι, σκι ανωμάλου δρόμου, ελεύθερο σκι, βορεινό σύνθετο, άλμα με σκι, χιονοσανίδα)
- διαθλο
- ελκθροδρομία μπόμπολεϊ
- ελκθροδρομία σκέλετον

### Παγοδρομία ταχύτητας

Οι παγοδρόμοι τρέχουν σε υπαίθριες πίστες των 400 μέτρων. Υπάρχουν δύο διάδρομοι, ώστε να τρέχουν δύο αθλητές ταυτόχρονα. Κάνουν αγώνα με το χρόνο, αλλάζοντας διάδρομο σε κάθε γύρο. Οι μεγαλύτεροι αγώνες είναι των 5.000 μέτρων για τις γυναίκες και των 10.000 μέτρων για τους άντρες.

### Λουτζ

Το λουτζ είναι ένα απλό, γρήγορο έλκηθρο, χωρίς σύστημα διεύθυνσης και φρένα. Οι αθλητές ξαπλώνουν ανάσκελα και καθοδηγούν το λουτζ με τα πόδια και τους ώμους τους. Η πίστα είναι παρόμοια με του αγωνιστικού έλκηθρου.



Έλκηθρο λουτζ

### Άλμα με σκι

Οι αθλητές κατεβαίνουν μια υψηλή ράμπα και εκτινάσσονται, διανύοντας στον αέρα έως και 90 μέτρα μέχρι την περιοχή προσγείωσης. Τα σκι ανοίγουν σε σχήμα V στον αέρα. Ειδικές δέστρες επιτρέπουν στον αλτή να σκύβει μπροστά στον αέρα. Οι κριτές βαθμολογούν με βάση το στίλ και την απόσταση που διανύθηκε.



### Αγωνιστικό έλκηθρο

Η ειδικά διαμορφωμένη διαδρομή του αγωνιστικού έλκηθρου έχει μήκος τουλάχιστον 1.200 μέτρα και είναι συνεχώς κατηφορική. Η πίστα αποτελείται από

χοντρό πάγο πάνω σε τοιμέντο. Οι αθλητές σπρώχνουν το έλκηθρο από την εκκίνηση στην κορυφή της διαδρομής και πιηδούν μέσα πριν ξεχυθεί στις παγωμένες στροφές. Το έλκηθρο αναπτύσσει ταχύτητα έως και 150 χλμ/ώρα, ολοκληρώνοντας τη διαδρομή σε περίπου ένα λεπτό. Το **Μπόμπολεϊ** αναπτύχθηκε τον 19ο αιώνα, σε αναζήτηση της απόλυτης συγκίνησης. Ο σκελετός του δημιουργήθηκε στο Σεν Μόριτς της Ελβετίας και ο πρώτος διαγωνισμός έγινε το 1884, με έπαθλο για τον νικητή ένα μπουκάλι σαμπάνιας. Το άθλημα αποτέλεσε μέρος του επίσημου προγράμματος των Πρώτων Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων στο Σαμονί της Γαλλίας το 1924. Το αγωνιστικό έλκηθρο έχει μήκος μέχρι 2,7 μέτρα και είναι φτιαγμένο από ατσάλι, φάιμπεργκλας και αλουμίνιο. Οι ατσάλινοι ολισθητήρες μπροστά κινούνται, ώστε να στρίβει το έλκηθρο.



Μπόμπολεϊ

Το **Σκέλετον** (ή Τόμπογκαν) είναι ένα πολύ δύσκολο άθλημα, όπου ο αθλητής χρησιμοποιεί ένα ιδιόμορφο επίπεδο έλκηθρο, κατασκευασμένο από μέταλλο. Ακουμπάει μπρούμυτα και αναπτύσσει μεγάλες ταχύτητες πάνω στον πάγο. Το άθλημα αυτό πήρε το όνομά του το 1892, όταν οι θεατές θεώρησαν ότι έμοιαζε με σκελετό.



Σκέλετον

Τα δύο αγωνίσματα εποπτεύει η FIBT, η Διεθνής Ομοσπονδία Μπόμπολεϊ και Τόμπογκαν (Fédération Internationale de Bobsleigh et de Tobogganing). Στην Ελλάδα μέλος της είναι η Ελληνική Ομοσπονδία Χιονοδρομιών.

## Ας παίξουμε... Σταυρόλεξα - σπαζοκεφαλιές - ανέκδοτα

Επιλογή ανέκδοτων - Δημιουργία Σταυρολέξου

Κώστας Βάλλιος,, Δημήτρης Δουλουγέρης, Άγγελος Καραζουρνάς, ΣΤ1

*Ζητείται άτομο με ίωση ή ανεμοβλογιά.  
Σε δύο μέρες γράφω διαγώνισμα.  
ΜΟΝΟ σοβαρές προτάσεις.*

Βία είναι να γυρνάς στο σπίτι πεινασμένος κι ο γείτονας να ψήνει στα κάρβουνα, η γειτόνισσα να τηγανίζει κεφτεδάκια και η μάνα σου να έχει αρακά...

Σε κάθε εξεταστική να ζεις με το ίδιο άγχος,  
Μήπως δεν έχει διαβάσει καλά ο μπροστινός

### Σταυρόλεξο

Γνωρίζεις τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες;

Βρες την πρωτεύουσα των παρακάτω ευρωπαϊκών χωρών:

Κάθετα	Οριζόντια
1 Ουγγαρίας	1 Πορτογαλία
2 Βελγίου	2 Αυστρία
3 Γερμανίας	3 Ιρλανδία
4 Πολωνίας	4 Λουξεμβούργο
5 Νορβηγίας	5 Βουλγαρία
6 Ιταλίας	6 Ελλάδα
7 Αλβανίας	7 Γαλλία
8 Εσθονίας	8 Κύπρος
9 Τουρκίας	9 Ανδόρα
10 Ουκρανίας	10 Ρωσία
11 Αζερμπαϊτζάν	11 Λετονία
12 Ισπανίας	12 Ισλανδία
13 Λευκορωσίας	13 Ελβετία
14 Ρουμανίας	14 Σερβία Μαυροβούνιο
15 Σκωτίας	15 Άγιος Μαρίνος
16 Αρμενίας	16 Πρώην
17 Λιθουανίας	Γιουγκοσλαβική
18 Μ. Βρετανίας	Δημοκρατία της
19 Μάλτας	Μακεδονίας
20 Κροατίας	17 Βατικανό
21 Τσεχίας	18 Φινλανδία
22 Μονακό	19 Λιχτεστάιν
23 Ολλανδίας	20 Σλοβακία
	21 Σουηδία
	22 Δανία

### ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Μετεωρολογία

-Γιωργάκη, κλείσε σε παρακαλώ το παράθυρο γιατί κάνει κρύο έξω.

-Κι αν το κλείσω μαμά, μήπως θα κάνει μετά ζέστη... έξω;

Τα νέα

Κώστας: Το 'μαθες Σπύρο; Χθες έγινε έκλειψη της Σελήνης  
Σπύρος: Τι λες βρε Κώστα! Και ποιος την έκλεψε;

### ΕΞΥΠΝΑΔΕΣ

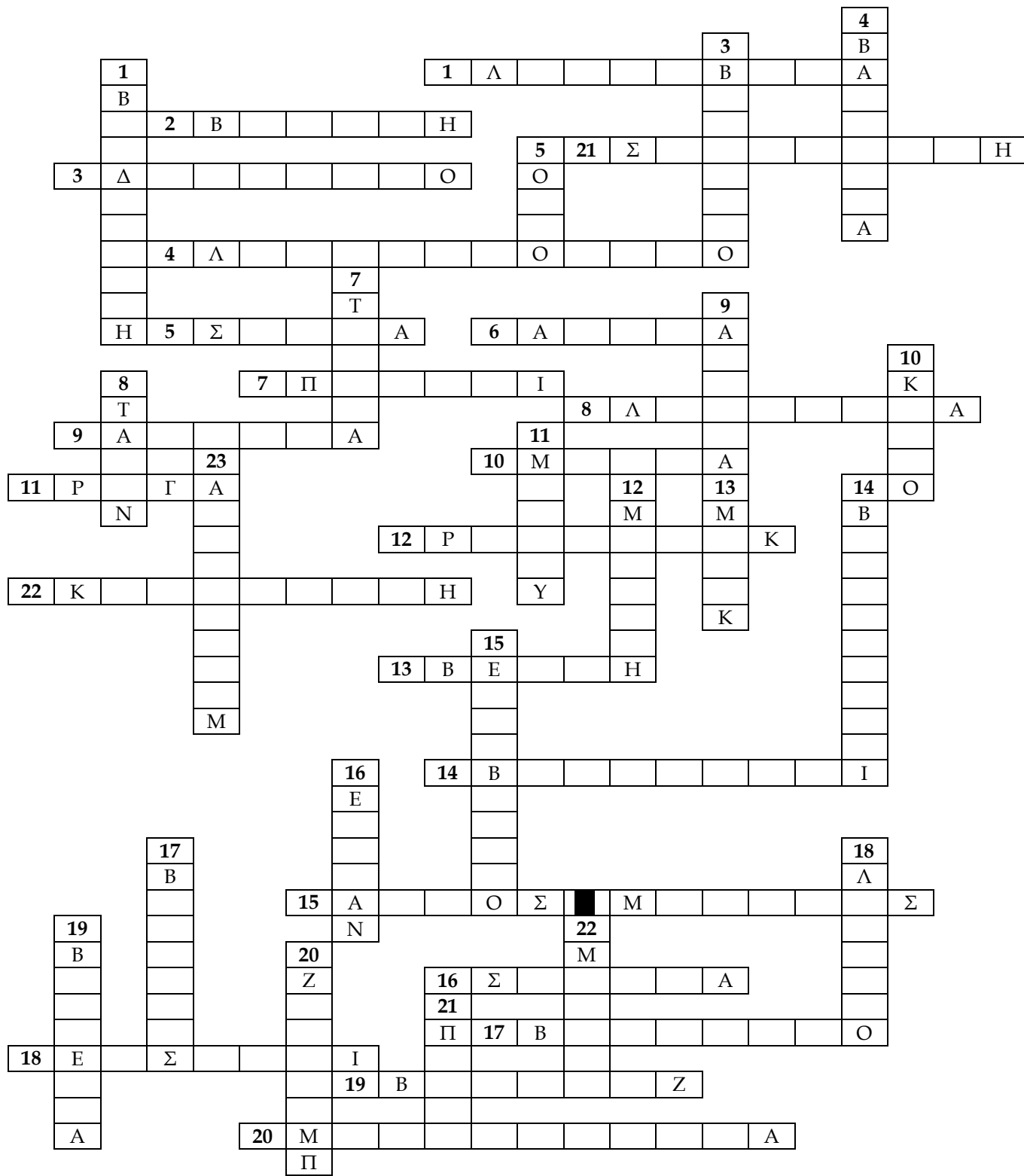
Βασίλης :Μαμά, επειδή σήμερα είναι η γιορτή της μητέρας, η δασκάλα μου είπε να σου πω μερικά θερμά λόγια. Σου λέω σόμπα, θερμάστρα, φωτιά, καύσωνας, ήλιος, πιπέρι, μουστάρδα.

Δάσκαλος: Για πες μου ποιός σκότωσε τις στυμφαλίδες όρνιθες;

Μαθητής: Δε...δε...δε...δεν ξέρω... Πάντως, εγώ δεν τις σκότωσα...

Poly-gelio.gr





## Εξοδος

### Έχετε όρεξη για βόλτα;

### Σας προτείνουμε 10 δραστηριότητες για τις μέρες των Χριστουγέννων

Επιλογή Γιάννης Ζουμπουλάκης, Κυριάκος Κρομμύδας, Αλέξανδρος Λεοντής, Δημήτρης Λουκίας, ΣΤ1

#### Θέατρο

##### 1. «Δώδεκα παρά δώδεκα»

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Σκηνοθετεί και χορογραφεί ο Φωκός Ευαγγελινός.

Ο Γρηγόρης Βαλτινός πρωταγωνιστεί στο ρόλο του απελπισμένου αλλά αποφασισμένου Παλιού Χρόνου και ο Πάνος Μουζουράκης στο ρόλο του ορμητικού και ακάθεκτου Νέου Χρόνου.

Στις Δώδεκα παρά Δώδεκα, μια βραδιά Πρωτοχρονιάς, στο μυθικό προθάλαμο του χωρο-χρόνου συναντιούνται ο Νέος Χρόνος, ο οποίος ανυπομονεί να πάρει στα χέρια του τις μοίρες του κόσμου, και ο Παλιός Χρόνος, ο οποίος αρνείται να παραδεχτεί ότι πρέπει να αποχωρήσει και αποφασίζει να δολοφονήσει τον διάδοχό του. Κατά τη διάρκεια τού έργου και ενώ το σύμπαν βρίσκεται στα πρόθυρα του απόλυτου χάους, ένα πλήθος χαρακτήρων και πλασμάτων, μεταξύ των οποίων Ρωμαίοι εκατόνταρχοι, δεινόσαυροι, ηγεμόνες, κατάδικοι φυλακών, Βεδουίνοι, πιγκουίνοι, αρλεκίνοι και ένας λευκός μονόκερος εμφανίζονται και εξαφανίζονται σε καταγιγιστικούς ρυθμούς από τις χρονοπύλες τού μέλλοντος και τού παρελθόντος σε μια ονειρική πανδαισία ήχων και χρωμάτων. Δώδεκα λεπτά πριν από τα μεσάνυχτα η κοσμική σύγκρουση μεταξύ μέλλοντος και παρελθόντος κορυφώνεται με συναρπαστικό τρόπο...

Τις μελωδίες του έργου έχει συνθέσει ο Δημήτρης Παπαδημητρίου.

##### 2. «Scooby Doo: το μυστήριο της πυραμίδας»

Θέατρο Παλλάς

Επιμέλεια Σκηνοθεσίας: Δημήτρης Δημόπουλος

Παίζουν (αλφαβητικά): Άννα Βασιλείου, Βαγγέλης Κυπαρίσσης, Ηλίας Ξένος, Νίκη Πεταλά, Γιάννης Πλιάκης, Πηνελόπη Σεργουνιώτη, Γιώργος Στεφανουδάκης, Χρήστος Τζιώτας, Γιώργος Τσάμης.

Ο Σάγκυ, η Βίλμα, η Δάφνη, ο Φρεντ και ο τετράποδος φίλος τους Scooby Doo ταξιδεύουν μέχρι την Αίγυπτο για να λύσουν άλλο ένα μυστήριο στην παράσταση «Scooby Doo: το μυστήριο της πυραμίδας». Η απίθανη παρέα θα τρυπώσει φέτος στο Παλλάς για να λύσει το μυστήριο της πυραμίδας του Φαραώ Χατσεπσούτ στην Αίγυπτο. Η αποστολή τους όμως δεν είναι και τόσο εύκολη αφού θα πρέπει να αντιμετωπίσουν τις μυστηριώδεις μούμιες και τον εξαγριωμένο Φαραώ, ο οποίος μετατρέπει σε πέτρα όποιον τολμήσει να πλησιάσει την πυραμίδα!

##### 3. Αίσωπος + αδερφοί Γκριμ = παιχνίδι

Studio Μαυρομιχάλη

Σκηνοθ.: Δ. Πλειώνης

Ο παραμυθένιος κόσμος των Γκριμ και του Αίσωπου γίνεται το όχημα για να γνωρίσουν τα παιδιά έννοιες όπως η απληστία, ο εγωισμός, η εξαπάτηση.

##### 4. Οι ηλίθιοι

Θέατρο Αλίκη

Κωμωδία του Νιλ Σάιμον

Σκηνοθ.: Π. Φιλιππίδης

Ερμηνεύουν: Ν. Κουρής, Τζ. Θεωνά, Θ. Κατσαφάδος, Ελ. Ουζουνίδου.

Εξαιτίας μιας παλιάς κατάρας, οι κάτοικοι ενός χωριού είναι ηλίθιοι. Πολλοί έχουν προσπαθήσει επανειλημμένως να λύσουν την κατάρα μέχρι που ο νέος δάσκαλος καταφέρνει τελικά να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια.



## Σινεμά

### 5. Ένας Σκίουρος Σούπερ-ήρωας

Ο Σέρλι, ένας εγωιστής και απερίσκεπτος σκίουρος που έχει εξοριστεί από τα ζώα του πάρκου, διότι κατέστρεψε τα αποθέματα τροφής τους, αποφασίζει να κάνει... ριφιφι σε ένα μαγαζί ξηρών καρπών που λειτουργεί ως προκάλυμμα μιας ληστοσυμμορίας.

### 6. Οι υπερέξι

Ο Χίρο Χαμάντα, ένας έφηβος με επιστημονικό ταλέντο, γίνεται φίλος με το στρουμπουλό ρομπότ Μπέιμαξ και μαζί με τέσσερις φίλους του συγκροτούν μια ανορθόδοξη ομάδα hi tech υπερηρώων που καλούνται να αντιμετωπίσουν έναν μασκοφόρο εγκέφαλο του κακού.

### 7. Το Μαγικό Σπίτι

Ο μικρός κι εγκαταλελειμμένος από τους ιδιοκτήτες του γάτος Θάντερ αναζητά καταφύγιο στη γεμάτη ρομποτάκια και μηχανοκίνητα παιχνίδια έπαυλη του γερο-εφευρέτη Λορέντζο. Εκείνος τον καλοδέχεται, όχι όμως και ο λαγός Τζακ με την ποντικίνα Μάγκι που συνωμοτούν εναντίον του, ακόμη και όταν ο πονηρός αντιπός του Λορέντζο σχεδιάζει να στείλει τον θείο του σε γηροκομείο και να οικειοποιηθεί την περιουσία του.

### 10. Τηλεγραφήματα όλο ευχές...

Το Μουσείο Τηλεπικοινωνιών, προκαλεί τα παιδιά να σκάψουν στο χιόνι για να ανακαλύψουν τα εκθέματά του, αλλά και να αναρωτηθούν πώς αισθάνονταν οι άνθρωποι όταν λάμβαναν ένα τηλεγράφημα από τα αγαπημένα τους πρόσωπα, ιδιαίτερα τη περίοδο των Χριστουγέννων, σε εποχές που η επικοινωνία δεν ήταν τόσο εύκολη όσο σήμερα. Αντλώντας έμπνευση από το αρχείο του Μουσείου, τα πιτσιρικάκια θα υποδυθούν τους διανομείς τηλεγραφημάτων του ΟΤΕ, και θα φτιάξουν ιστορίες για αυτούς και τη χαρά που έδιναν στους παραλήπτες τις γιορτινές μέρες. Στη συνέχεια, θα μπουν και οι γονείς στο παιχνίδι και με βοήθεια από εικαστικό, αφού παρατηρήσουν το ποδήλατο του τηλεγραφικού διανομέα, μικροί και μεγάλοι θα το ξαναδημιουργήσουν με μαλακό σόρμα.

## Δραστηριότητες σε Μουσεία

### 8. Καλικάτζαροι και χαρτί περιτυλίγματος.

Το Μουσείο Ελληνικής Παιδικής Τέχνης προτείνει να περάσουν τα παιδιά τα Χριστούγεννα καλλιτεχνικά επεμβαίνοντας στα φετινά τους δώρα. Γιατί κι ο Άγιος Βασίλης δεν μπορεί να φροντίζει για όλα! Έχει το νου του στα δώρα, όχι και στη συσκευασία τους... Για πολλούς το περιτύλιγμα έχει την ίδια βαρύτητα με το δώρο, αφού δίνει μία πρώτη εντύπωση για το περιεχόμενο, ενώ κάποιοι άλλοι διαφωνούν κατηγορηματικά. Όπως και να έχει τα Χριστουγεννιάτικα χαρτιά περιτυλίγματος μπορούν να γίνουν τόσο ευφάνταστα ώστε να είναι μόνα τους μικρά έργα Τέχνης. Πόσο μάλλον όταν το έχει φτιάξει μόνος σου όπως το έχεις φανταστεί. Παιδιά νηπιαγωγείου, Α' και Β' Δημοτικού, αλλά και εκείνα της Γ' έως ΣΤ' καλούνται την Τρίτη 23 και την Κυριακή 28 Δεκεμβρίου αντίστοιχα, 10.30 -12.30 το πρωί, να τυπώσουν στο Μουσείο το δικό τους περιτύλιγμα, ενώ την Κυριακή 4 και την Παρασκευή 2 Ιανουαρίου, τις ίδιες ώρες θα δουν Καλικάτζαρους να ξεπετάγονται από τις ζωγραφιές τους. Τα παιδιά της μικρότερης ηλικιακής ομάδας το πρωινό της Τρίτης 30 Δεκεμβρίου θα κατασκευάσουν μόνα τους το Χριστουγεννιάτικο караβάκι.

### 9. Σαββατοκύριακο στον Ελληνικό Κόσμο

Κάθε Κυριακή πρωί πραγματοποιούνται στο Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος» εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά 5-12 ετών, τα οποία σχεδιάζονται και υλοποιούνται από τους ειδικούς μουσειοπαιδαγωγούς του ΙΜΕ. Στόχος τους είναι η ανάληψη πρωτοβουλίας και η ενεργοποίηση της φαντασίας και της δημιουργικότητας των παιδιών.

**28 Δεκεμβρίου 2014** - Εργαστήρι παιχνιδιών: «Φτιάξ' το μόνος σου»

Κατασκευάζουμε παιχνίδια με απλά υλικά και τα πασπαλίζουμε με μπόλικη φαντασία. Ώρα να φιλοτεχνήσουμε τα δικά μας μοναδικά, χειροποίητα παιχνίδια!

**4 Ιανουαρίου 2015** - Μικρές ιστορίες για άγνωστους θεούς

Ποια θεά προμήθευε τους θεούς με νέκταρ και αμβροσία; Ποιος θεός ήταν τραγοπόδαρος; Εισβάλλοντας στον κόσμο της μυθολογίας, άγνωστες θεότητες μας αποκαλύπτονται...

**11 Ιανουαρίου 2015** - Είναι εννιά, μία τέχνη η καθεμιά!

Και οι εννιά είναι υπέροχες, αλλά καθεμιά ξεχωριστά μας εμπνέει με το δικό της μοναδικό χάρισμα. Οι εννιά Μούσες ενώνουν τις δυνάμεις τους σε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα γεμάτο τέχνη!



